

Uw socialezekerheidsrechten in België

Europese Commissie

Directoraat-generaal Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Inclusie

Directoraat D: Sociale Rechten en Inclusie

Eenheid D2: Sociale bescherming

Contact: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=2&langId=nl&acronym=contact>

Europese Commissie

B-1049 Brussel

Uw socialezekerheidsrechten in België

Manuscript voltooid in juli 2021

Dit document mag niet als officieel standpunt van de Europese Commissie worden beschouwd.

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2021

© Europese Unie, 2021

Het beleid ten aanzien van hergebruik van documenten van de Europese Commissie is vastgelegd in Besluit 2011/833/EU van de Commissie van 12 december 2011 betreffende het hergebruik van documenten van de Commissie (PB L 330 van 14.12.2011, blz. 39). Tenzij anders vermeld, is hergebruik van dit document toegestaan krachtens een Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)-licentie (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Dit betekent dat hergebruik is toegestaan, mits de bron correct wordt aangegeven en eventuele wijzigingen worden vermeld.

Voor het gebruik of de reproductie van onderdelen die niet het eigendom zijn van de Europese Unie, kan het nodig zijn rechtstreeks om toestemming van de respectieve houders van het recht te verzoeken.

De kans bestaat dat u op een bepaald moment in uw leven een beroep zal moeten doen op een socialezekerheidsuitkering. Zulke uitkeringen zijn beschikbaar voor mensen die in hun eigen land wonen en aan de voorwaarden voldoen, maar u hebt er ook recht op als u afkomstig bent uit een EU-land en in een ander EU-land woont. Lees hier meer over de voorwaarden, de prestaties waarop u recht heeft en de wijze waarop u een uitkering aanvraagt.

Inhoudsopgave

FAMILIE	6
Kinderbijslag.....	7
Moederschapsverlof en vaderschapsverlof	13
GEZONDHEID	16
Gezondheidszorg.....	17
Langetermijnzorg	20
Ziekte-uitkeringen	26
ARBEIDSONGESCHIKTHEID	29
Uitkeringen voor arbeidsongevallen en beroepsziekten.....	30
Invaliditeitsuitkeringen.....	32
NABESTAANDEN & OUDERDOM	35
Nabestaandenuitkeringen	36
Ouderdomspensioenen en uitkeringen voor ouderen	39
BIJSTANDSUITKERINGEN	42
Het recht op sociale integratie.....	43
Andere sociale toeslagen	45
WERKLOOSHEID	48
Werkloosheid	49
EERDERE PERIODEN VAN VERZEKERING IN ANDERE LIDSTATEN	53
Sociale premies uit het buitenland combineren.....	54
INGEZETENSCHAP	57
Hoofdverblijfplaats	58

Familie

Kinderbijslag

Dit hoofdstuk bevat nuttige informatie over het recht op kinderbijslag in België. De kinderbijslagregeling in België valt onder de bevoegdheid van de gefedereerde entiteiten. Er bestaan vier kinderbijslagregelingen die respectievelijk door Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Franstalig Waalse Gewest, de Vlaamse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap worden uitgevoerd.

In welke situatie heb ik recht op kinderbijslag?

Elk kind dat zijn verblijfplaats in België heeft, heeft recht op kinderbijslag.

Aan welke voorwaarden moet ik voldoen?

In elk van de gefedereerde entiteiten is de kinderbijslag afhankelijk van de woonplaats van het kind. Ze is dus losgekoppeld van de sociaal-professionele status van de ouders.

Kinderen die in een van de gefedereerde entiteiten gedomicilieerd zijn, hebben recht op kinderbijslag tot de leeftijd van 18 jaar (25 jaar als het kind studeert of een beroepsopleiding volgt). In het Franstalig Waalse Gewest is de leeftijdsgrens voor het ontvangen van kinderbijslag voor kinderen die op of na 1 januari 2001 zijn geboren, echter 21 jaar, tenzij ze een inkomen hebben.

In de Vlaamse Gemeenschap zijn beide ouders in principe begunstigden. In sommige gevallen zal slechts één van de ouders als begunstigde worden aangewezen. Voor de andere gefedereerde entiteiten wordt de moeder in principe als de begunstigde beschouwd.

Waar heb ik recht op en hoe vraag ik de uitkering aan?

De kinderbijslagregelingen van de gefedereerde entiteiten voorzien in:

1. een maandelijkse basisbijslag
2. inkomensafhankelijke sociale toeslagen
3. maandelijkse leeftijdstoelagen (beperkt tot bepaalde gefedereerde entiteiten)
4. geboorte- of adoptiepremies
5. aanvullende toeslagen voor gehandicapte kinderen
6. jaarlijkse leeftijdstoelagen
7. Maandelijkse basistoelagen

		1 ^e kind	2 ^e kind	3 ^e kind	Wees
Vlaamse Gemeenschap	Geboren vóór 1/1/2019 (voor het zoveelste jonste kind per 31/12/2018)	€ 95,81	€ 177,28	€ 259,49	€ 368,05
	Geboren vanaf 1/1/2019	€ 166,46 per kind (basisbedrag)			Toeslag van € 83,23 of € 166,46
Franstalig Waalse gewest	Geboren vóór 1/1/2020	€ 97,72	€ 180,82	€ 269,96	€ 375,39
	Geboren vanaf 1/1/2020	€ 158,10 per kind (basisbedrag)			€ 357 of toeslag van 50% van de basistoelage
Duitstalige Gemeenschap		€ 159,63	€ 159,63	€ 296,89	Toeslag van € 122,01 of € 243
Brussels tweetalig Hoofdstedelijk Gewest	Geboren voor 31/1/2019	€ 142,80 per kind (basisbedrag)			Toeslag van 50% of 100% van de basistoelage
	Geboren vanaf 1/1/2020	€ 153 per kind (basisbedrag)			

* In Vlaanderen wordt voor kinderen die vóór 1 januari 2019 geboren zijn, de rangorde van het kind omgekeerd bij het bepalen van het bedrag van de uitkering

- Sociale toeslagen

		1e kind*	2e kind*	Vanaf kind*	3e	Eenoudergezin	Groot gezin (vanaf 3 kinderen)
Vlaamse Gemeenschap	Geboren voor 1/1/2019 (gebaseerd op de rang van het jongste kind per 31/12/2018)	€ 48,77	€ 30,23	€ 5,30			
	Geboren vanaf 1/1/2019	€ 52,02(1)		€ 62,4220 of € 83,23 (1)			
Franstalig Waalse Gewest	Geboren voor 1/1/2020	€ 49,75	€ 30,83	€ 5,42	€ 24,87		
	Geboren na 1/1/2020	€ 25,50 of € 56,10 (1)			€ 10,20 of € 20,40 (1)	€ 20,40 of € 35,70 (1)	
Duitstalige Gemeenschap		€ 76,25 (3)	€ 76,25 (3)	€ 76,25 (3)			
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Laag inkomen	€ 40,80 of € 51 (2)	€ 71,40 of €	€ 112,20 of € 122,40 (2)	€ 10,20 of € 20,40 (2)		

			81,60 (2)			
	Gemiddeld inkomen		€ 25,50 (1)	€ 73,44 (1)		

* In Vlaanderen wordt voor kinderen die vóór 1 januari 2019 geboren zijn, de rangorde van het kind omgekeerd bij het bepalen van het bedrag van de uitkering

1) Sociale toeslagen onderworpen aan een inkomensvoorwaarde. Indien van toepassing varieert de hoogte van de sociale toeslag in functie van het jaarinkomen van het huishouden.

(2) Sociale toeslagen onderworpen aan een inkomensvoorwaarde. Indien van toepassing varieert de hoogte van de sociale toeslag in functie van het jaarinkomen van het huishouden en de leeftijd van het kind.

(3) Sociale toeslagen indien het kind recht heeft op de verhoogde bijdrage van de ziektekostenverzekering en er geen recht is op de wezentoeslag voor dit kind.

Opmerking:

De **Duitstalige Gemeenschap** zal het identieke totaalbedrag dat is voorzien in de Algemene Wet op de Gezinsbijslagen (LGAF) en dat is toegekend voor de maand december 2018 na 1 januari 2019, blijven betalen als het inderdaad gunstiger is dan het totale bedrag dat verschuldigd is krachtens het nieuwe decreet van 23/04/2018 betreffende de gezinstoeslagen dat sinds januari 2019 van kracht is.

De nieuwe bedragen in de tabellen worden echter uitgekeerd vanaf het moment dat ze (opgeteld) hoger worden dan het bevroren bedrag en worden vervolgens gekopieerd met betrekking tot de situatie in december 2018. De nieuwe bedragen worden ook pas betaalbaar na een wijziging in het aantal begunstigde kinderen die rond dezelfde begunstigde zijn gegroepeerd - en dit vanaf de eerste maand na de gebeurtenis.

Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal hetzelfde totaalbedrag aan LGAF blijven betalen en toekennen voor de maand december 2019 na 1 januari 2020 als het daadwerkelijk gunstiger is dan het totaalbedrag dat verschuldigd is krachtens de ordonnantie van 25 april 2019 tot regeling van de toekenning van gezinsbijslag die sinds januari 2020 van kracht is.

De nieuwe bedragen in de tabellen worden echter uitgekeerd vanaf het moment dat ze hoger worden dan het bevroren bedrag en worden vervolgens gekopieerd vanaf december 2019.

- Maandelijks leeftijdstoelagen

		6-11 jaar	12-17 jaar	Ouder dan 18 jaar
Vlaamse Gemeenschap	Geboren voor 1/1/2019	€ 32,63	€ 49,86	€ 63,40
	Maandelijks leeftijdstoelag voor het oudste kind, dat geen toeslag ontvangt	€ 16,36	€ 24,92	€ 28,72
Franstalig Waalse Gewest	Geboren voor 1/1/2020	€ 17,02	€ 25,92	€ 29,88
	Geboren vanaf 1/1/2020			€ 10,20
Brussels Hoofdstedelijk Gewest			€ 10,20	€ 10,20 of € 20,40 (bij hoger onderwijs)

In de Duitstalige Gemeenschap zijn er geen leeftijdssupplementen. Hetzelfde geldt in de Vlaamse Gemeenschap voor de kinderen die vanaf 1/1/2019 geboren zijn.

In bepaalde specifieke situaties zijn in de Vlaamse Gemeenschap andere toeslagen voorzien voor kinderen die geboren zijn voor 1 januari 2019 en in het Franstalig Waalse Gewest.

- Premies voor geboorte of adoptie

Vlaamse Gemeenschap	(Startbedrag geboorte)	€ 1.144,44
	(Startbedrag adoptie)	€ 1.144,44
Franstalig Waals Gewest	Toeslag 1 ^e kind	€ 1.122
	Adoptiepremie	€ 1.122
Duitstalige Gemeenschap	Geboortepremie	€ 1.163,14
	Adoptiepremie	€ 1.163,14
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Toeslag voor 1 ^e kind of meerlinggeboorte	€ 1.122
	Toeslag voor 2 ^e kind en elke volgende	€ 510
	Adoptiepremie voor 1 ^e adoptie	€ 1.122
	Adoptiepremie voor 2 ^e kind en elke volgende	€ 510

- Aanvullende toeslagen voor gehandicapte kinderen

Deze aanvullende toeslagen worden toegekend aan gehandicapte kinderen jonger dan 21 jaar, waarvan het bedrag varieert in functie van de ernst van de aandoening (aantal punten verkregen op de medisch-sociale schaal).

Vlaamse Gemeenschap	€ 84,02	€ 111,89	€ 261,11	€ 431,01	€ 490,09	€ 525,10	€ 560,10
Franstalig Waals Gewest en Brussels Hoofdstedelijk Gewest	€ 85,69	€ 114,13	€ 266,32	€ 439,61	€ 499,87	€ 535,58	€ 571,28
Duitstalige Gemeenschap	€ 86,42	€ 113,87	€ 266,38	€ 439,23	€ 499,22	€ 534,80	€ 570,39

- Jaarlijkse leeftijdstoelagen / schoolbonus

Voor de **Vlaamse Gemeenschap: het betreft een schoolbonus**

Leeftijd	Bedrag
0-4 jaar	€ 20,81
5-11 jaar	€ 36,41
12-17 jaar	€ 52,02
18-24 jaar	€ 62,42

Voor het **Franstalig Waalse Gewest:**

Kind geboren voor 1/1/2020		
Leeftijd	Bedrag	
	Zonder sociaal supplement	Met sociaal supplement
0 t/m 5 jaar	€ 21,65	€ 29,88
6 t/m 11 jaar	€ 46,54	€ 63,41
12 t/m 17 jaar	€ 64,94	€ 88,78
18 t/m 24 jaar	€ 86,59	€ 119,51

Kind geboren vanaf 1/1/2020

Leeftijd	Bedrag
0 t/m 4 jaar	€ 20,40
5 t/m 11 jaar	€ 30,60
12 t/m 17 jaar	€ 51,00
18 t/m 24 jaar	€ 81,60

Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

Leeftijd	Bedrag
0 - 5 jaar	€ 20,40
6 -11 jaar	€ 30,60
12 - 17 jaar	€ 51,00
18 - 24 jaar	€ 51,00
18 - 24 jaar (indien hoger onderwijs)	€ 81,60

Voor de Duitstalige Gemeenschap:

De jaarlijkse premie is uniform vastgesteld op € 52,87 voor alle kinderen. De leeftijd van het kind heeft geen invloed op de hoogte van deze premie.

Sommige gefedereerde entiteiten voorzien in verdere aanvullingen in specifieke situaties.

Formulieren

Alle formulieren voor de kinderbijslag zijn te downloaden op de volgende websites:

Vlaamse Gemeenschap:

<https://gpedia.groeipakket.be/nl/formulieren/internationale-formulieren/eu-verordeningen-sed-formulieren>

<https://gpedia.groeipakket.be/nl/formulieren/internationale-formulieren/eu-verordeningen-e-formulieren>

Franstalig Waals Gewest: www.aviq.be

Brussels Hoofdstedelijk Gewest: www.iriscare.brussels

Duitstalige Gemeenschap: <http://www.ostbelgienfamilie.be/desktopdefault.aspx/tabid-5904/>

De oude formulieren (voor de regionalisering) zijn beschikbaar op de site Interregionaal orgaan voor kinderbijslag (ORINT) : <https://www.orient.be>

Ken uw rechten

De onderstaande links geven u meer informatie over uw rechten. Deze websites zijn niet afhankelijk van de Europese Commissie en vertegenwoordigen dus niet de mening van deze instelling:

Woont uw kind in **Vlaanderen**? Raadpleeg voor meer informatie <https://www.groeipakket.be/>

Woont uw kind in **Brussel**? Raadpleeg voor meer informatie <http://www.iriscare.brussels/fr/citoyens/familles-avec-enfants/informations-generales-pour-vos-allocations-familiales/>.

Woont uw kind in **Wallonië**? Raadpleeg voor meer informatie <https://www.aviq.be/>.

Woont uw kind in de Duitstalige Gemeenschap? Raadpleeg voor meer informatie http://www.ostbelgienfamilie.be/desktopdefault.aspx/tabid-5886/10077_read-54689/

Kijk voor meer informatie over het Interregionaal orgaan voor kinderbijslag op (ORINT) : <https://www.orint.be>

Publicaties van de Commissie en websites:

- [Gezinstoeslagen: uw rechten in het buitenland als Europees burger.](#)

Contact

Vlaamse Gemeenschap:

Vlaams groeipakket: politieke aspecten

Agentschap Opgroeien

Hallepoortlaan 27, 1060 Brussel

internationaal@opgroeien.be

Vlaams Groeipakket: operationele aspecten:

Vlaams agentschap voor de betaling van uitkeringen in het kader van het gezinsbeleid (VUTG)

Trierstraat 9, 1000 Brussel

info@groeipakket.be et advies@vutg.be

Franstalig Waalse Gewest: AViQ - Rue de la Rivelaine 21 - 6061 Charleroi - 0800 16061 - mediationfamilles@aviq.be

Brussels Hoofdstedelijk Gewest: Iriscare - Rue Belliard 71 bte 2 - 1040 Brussel- +32 (0)2 435 64 33 - mediation@iriscare.brussels

Duitstalige Gemeenschap: Ministerium des Deutschsprachigen Gemeinschaft Belgiens - Fachbereich Familie und Soziales - Kaperberg 6 - 4700 Eupen - +32 (0)87 789 920 - familienleistungen@dgov.be

Als u problemen hebt met uw rechten als Europees burger: [de ondersteuningsdiensten van de EU](#)

Moederschapsverlof en vaderschapsverlof

Dit hoofdstuk bevat nuttige informatie over uw rechten op moederschaps- en vaderschapsverlof in België.

Als u hebt gewerkt en sociale verzekeringspremies hebt betaald in een ander land van de Europese Unie, dan kunnen uw arbeidsperiode en de door u betaalde bijdragen in aanmerking worden genomen bij de berekening van de uitkeringssom.

In welke situatie heb ik recht op moederschaps- of vaderschapsverlof?

In geval van zwangerschap hebben vrouwelijke werknemers, werklozen of zelfstandigen recht op moederschapsverlof. De voorwaarden, de duur van het verlof en de uitkeringssom zijn echter verschillend voor elke categorie.

Werknemers die vader of co-ouder worden hebben recht op tien dagen vaderschaps of geboorteverlof. (15 dagen voor kinderen geboren na 1 januari 2021).

Aan welke voorwaarden moet ik voldoen?

Om recht te hebben op moederschapsverlof moet u voldoen aan de volgende administratieve verplichtingen:

- u hebt een beroepsinschakelingstijd van zes maanden afgerond, of u bent vrijgesteld van deze wachttijd;
- u bent een werknemer of werkloze en hebt 120 dagen gewerkt (of bent werkzoekend) in de zes maanden voorafgaand aan uw moederschapsverlof;
- u hebt een minimumbedrag aan socialezekerheidsbijdragen betaald;
- er is geen onderbreking van meer dan dertig dagen tussen de begindatum van uw moederschapsverlof en uw laatste werkdag (of werkloosheidsdag).

Met uitzondering van de voorwaarde met betrekking tot de beroepsinschakelingstijd, zijn dit dezelfde administratieve voorwaarden als die welke van toepassing zijn op uitkeringen voor arbeidsongeschiktheid.

Waar heb ik recht op en hoe vraag ik de uitkering aan?

Duur en termijn van het moederschapsverlof

Een **werkneemster** of **werkloze** heeft in principe recht op 15 weken moederschapsverlof. Dit bestaat uit twee periodes:

- De **prenatale rust** is een verlofperiode van maximaal zes weken voor de vermoedelijke datum van de bevalling.
- Vijf weken daarvan zijn optioneel en kunnen worden uitgesteld tot de postpartumperiode.
- De week voorafgaand aan de bevallingsdatum is verplicht.
- De **postnatale rust** is een periode van 9 weken die begint op de dag van de bevalling (of de dag na de bevalling wanneer de werkneemster begon te werken op de dag van de bevalling). Dit verlof is verplicht.

Bent u **zelfstandige**, dan is de duur van het zwangerschapsverlof 12 weken (13 in geval van geboorte van een meerling). U bent verplicht om minstens 3 weken ononderbroken verlof te nemen, namelijk de week voor de geboorte en de eerste 2 weken na de bevalling. De overige 9 weken (10 weken in geval van geboorte van een meerling) zijn facultatief. Tijdens de facultatieve periode mag de zelfstandige haar beroepsactiviteit halftijds uitoefenen, waardoor de maximale duur van het facultatieve verlof 18 weken is (20 weken in geval van geboorte van een meerling).

Moederschapsuitkering

Het bedrag van de moederschapsuitkering hangt af van uw statuut (werkneemster in loondienst, werkloze of zelfstandige) en van uw inkomen.

Bent u een **werkneemster**, dan bedraagt de moederschapsuitkering:

- 82 % van het onbegrensde loon gedurende de eerste 30 dagen;
- 75 % van het begrensde loon vanaf de 31ste dag;
- Maximum: € 110,23 per dag vanaf 1 januari 2019.

Bent u **werkloos**, dan bedraagt de moederschapsuitkering op 1 maart 2020:

- een basisuitkering gelijk aan het bedrag van uw werkloosheidsuitkering + een aanvulling van 19,5 % van het tot € 116,85 begrensde brutoloon gedurende de eerste 30 dagen;
- een basisuitkering gelijk aan het bedrag van uw werkloosheidsuitkering + een aanvulling van 15 % van het begrensd brutoloon;
- € 110,23 na de 31ste dag.

Bent u **zelfstandige**, dan bedraagt de moederschapsuitkering een vast bedrag per week. De som is vastgesteld op de uitkering die van toepassing was op de eerste dag van uw moederschapsverlof. Op 1 maart 2020 is het bedrag van de moederschapsuitkering per week vastgesteld op € 499,54 voor voltijds en € 249,77 voor halftijds moederschapsverlof.

De moederschapsuitkeringen worden betaald door het ziekenfonds. Om een moederschapsuitkering aan te vragen dient u een aanvraag in bij uw ziekenfonds, samen met een medisch attest met vermelding van de verwachte bevallingsdatum en de datum van het begin van de periode van het moederschapsverlof.

Vaderschaps- of geboorteverlof

Vaders en co-ouders hebben recht op tien dagen verlof bij de geboorte van een kind. (15 dagen indien geboren na 1 januari 2021). U dient dit verlof op te nemen binnen vier maanden na de bevalling. Deze 10 dagen mogen in één keer of verspreid worden opgenomen.

Uw werkgever betaalt u uw volledige salaris uit gedurende de eerste drie dagen.

De volgende zeven dagen zijn voor rekening van uw ziekenfonds. De uitkering bedraagt 82% van uw (tot € 120,52 begrensde) brutodagloon.

Meer informatie over het moederschaps- en vaderschapsverlof vindt u op de [portalsite van de sociale zekerheid](#).

Tijdens en na de zwangerschap hebt u ook recht op **diensten in natura** als injecties, prenatale en postnatale zorg, medische controle en hulp tijdens de bevalling in het ziekenhuis.

Nuttige termen

- **Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV):** overheidsorganisatie die zich bezighoudt met de sectoren gezondheid, moederschap en invaliditeit. Het RIZIV verdeelt de middelen onder de zorgverzekeringsinstellingen (ziekenfondsen)
<http://www.inami.fgov.be/nl/Paginas/default.aspx>

Ken uw rechten

De onderstaande links geven u meer informatie over uw rechten. Deze websites zijn niet afhankelijk van de Europese Commissie en vertegenwoordigen dus niet de mening van deze instelling:

- <https://www.socialsecurity.be/>;
- <https://socialsecurity.belgium.be>.

Publicatie van de Commissie en websites:

- [Sociale zekerheid: uw rechten in het buitenland als Europees burger](#).

Contact

Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid

- Adres: Administratief Centrum Kruidtuin, Finance Tower Kruidtuinlaan 50, bus 100 - 1000 Brussel
- Algemeen telefoonnummer: +32 2 528 60 11
- www.socialsecurity.belgium.be

Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV)

- Adres: Tervurenlaan 211 - 1150 Brussel
- Tel.: +32 2 739 71 11
- E-mail: communication@riziv.fgov.be
- Website: <http://www.riziv.fgov.be/homenl.htm>

Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (HZIV)

- Op de [website van de HZIV](#) kunt u zoeken naar een regionaal kantoor in uw buurt.

Contact opnemen met de ziekenfondsen:

- [Landsbond der Christelijke Mutualiteiten](#)
- [Landsbond van de Neutrale Ziekenfondsen](#)
- [Nationaal Verbond van Socialistische Mutualiteiten](#)
- [Landsbond van Liberale Mutualiteiten](#)
- [Landsbond van de Onafhankelijke Ziekenfondsen](#)
- [Kas der Geneeskundige Verzorging van HR Rail](#)

[Als u problemen hebt met uw rechten als Europees burger: de ondersteuningsdiensten van de EU](#)

Gezondheid

Gezondheidszorg

Dit hoofdstuk bevat nuttige informatie over het recht op gezondheidszorg in België.

Mensen die reizen of wonen in de Europese Unie, in een ander land dan België, kunnen met hun Europese ziekteverzekeringskaart goedkoper of zelfs gratis gebruikmaken van de openbare gezondheidszorg.

Als u hebt gewerkt en sociale verzekeringspremies hebt betaald in een ander land van de Europese Unie, dan kunnen uw arbeidsperiode en de door u betaalde bijdragen in aanmerking worden genomen bij de berekening van de uitkeringssom.

In welke situatie heb ik recht op gezondheidszorg?

De ziektekostenverzekering dekt nagenoeg iedereen: werknemers in loondienst en daarmee gelijkgestelde categorieën; zelfstandigen en daarmee gelijkgestelde categorieën, werknemers en andere categorieën (studenten, personen met een handicap, leefloonbegunstigden ...). Ook de personen ten laste van de hier opgesomde categorieën hebben recht op gezondheidszorg.

Om in aanmerking te komen als persoon ten laste moet u deel uitmaken van het gezin van de persoon die recht heeft op een ziektekostenverzekering. Dit geldt niet voor echtelieden die feitelijk of wettelijk gescheiden zijn en voor kinderen onder de 25. Als u een eigen inkomen hebt (pensioen, rente, etc.), mag dit niet hoger zijn dan € 2534,53 bruto per kwartaal (dit bedrag was van kracht in het 1^e kwartaal van 2020).

Aan welke voorwaarden moet ik voldoen?

Om in aanmerking te komen voor uitkeringen gelden de volgende voorwaarden:

- u moet aangesloten zijn bij een erkend ziekenfonds. Dit ziekenfonds moet op zijn beurt aangesloten zijn bij een nationaal verbond van mutualiteiten. U kunt zich ook aansluiten bij het HZIV;
- uw bijdragen mogen niet lager zijn dan een bepaald minimumbedrag. Als dat niet het geval is, moet u een extra bijdrage betalen om uw recht op gezondheidszorg te behouden. Uw aansluiting bij het ziekenfonds blijft geldig tot uiterlijk het einde van het tweede jaar volgend op het laatste jaar waarvoor u verzekerd was.

Waar heb ik recht op en hoe vraag ik de uitkering aan?

Diensten voor preventieve en curatieve zorgverlening worden vergoed tegen vaste tarieven. Deze tarieven zijn vastgelegd door afspraken tussen de artsen en de zorgverzekeraars.

Medische en tandheelkundige zorg

- U bent vrij om uw arts of tandarts te kiezen;
- U bent vrij om een specialist te raadplegen;
- het ziekenfonds vergoedt in principe 60-75 % van de door u betaalde zorgkosten;
- Remgeld van € 6 (€ 1,50 als u recht hebt op een verhoogde tegemoetkoming) voor consultaties bij de huisarts; € 4 (€ 1) in het kader van het globaal medisch dossier.
- Remgeld van € 12 (€ 3 als u recht hebt op een verhoogde tegemoetkoming) voor consultaties bij een specialist; kinesitherapie wordt terugbetaald als die op medisch voorschrift plaatsvond;
- Onder andere de volgende tandheelkundige zorgen worden vergoed: preventieve en conservatieve behandelingen, extracties, prothesen en orthodontie (conform leeftijdsgrens: 9 jaar voor een eerstelijnsbehandeling en einde van de behandeling ten laatste op de leeftijd van 22 jaar);

- U betaalt de zorgkosten rechtstreeks aan uw arts of tandarts. Het door u gekozen ziekenfonds betaalt u vervolgens een deel van deze kosten terug.

Meer informatie over de terugbetaling van medische kosten vindt u op www.socialsecurity.belgium.be.

Farmaceutische producten

- U bent vrij om te kiezen bij welke apotheek u de geneesmiddelen koopt die de arts of tandarts u heeft voorgeschreven;
- U betaalt de geneesmiddelen rechtstreeks aan de apotheker. Die zal u een ontvangstbewijs meegeven voor de gekochte geneesmiddelen;
- Het bedrag vergoed door het ziekenfonds is afhankelijk van het sociale en therapeutische nut van het voorgeschreven geneesmiddel;
- Als u in het bezit bent van een recept (voorschrift), hoeft u aan de apotheker enkel het deel van de prijs te betalen dat niet wordt vergoed door het ziekenfonds.

Ziekenhuisopname

- De zorgkosten worden verdeeld tussen u en uw ziekenfonds. Het ziekenhuis vordert de kosten die worden gedekt door uw ziektekostenverzekering rechtstreeks van het ziekenfonds;
- Bij uw opname dient u zelf ook een forfaitair bedrag te betalen. Het bedrag varieert afhankelijk van uw statuut (u hebt recht op een verhoogde tegemoetkoming, u bent werkloos, u hebt kinderen ten laste);
- De verpleegdagprijs is een forfaitair bedrag dat de kosten dekt van uw verblijf en uw verzorging in het ziekenhuis. Een groot deel van dat bedrag wordt door uw ziekenfonds betaald. Het bedrag dat u zelf moet betalen is afhankelijk van uw statuut;
- U betaalt ook een forfaitair bedrag voor de terugbetaalbare geneesmiddelen die tijdens uw opname worden verstrekt.

Meer informatie over ziekenhuisopname vindt u op <https://www.socialsecurity.be/> .

Nuttige termen

- **Voorschrift of medisch recept:** handeling waarmee een erkende zorgverlener een bepaalde behandeling aanbeveelt aan een patiënt.
- **HZIV:** Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering. De HZIV is een overheidsinstelling die dezelfde taken uitvoert als de ziekenfondsen. In tegenstelling tot de ziekenfondsen is de Hulpkas verplicht om iedere begunstigde in te schrijven die een beroep doet op haar diensten, zonder verplichte aanvullende verzekering. <http://www.caami-hziv.fgov.be/Model4-10-F.htm>
- **Verhoogde tegemoetkoming:** bepaalde categorieën van patiënten hebben, onder bepaalde voorwaarden, recht op een hogere vergoeding voor medische kosten. Dat noemen we de verhoogde tegemoetkoming. De eigen bijdrage die deze patiënten betalen voor medische zorg is dus lager. Meer informatie over de verhoogde tegemoetkoming en het recht hierop vindt u op <https://www.socialsecurity.be>.
- **Eigen bijdrage of remgeld:** het bedrag dat u zelf moet betalen, na aftrek van de tegemoetkoming door uw ziekenfonds.
- **RIZIV:** Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (RIZIV), overheidsorganisatie die zich bezighoudt met de sectoren gezondheid, moederschap en invaliditeit. Het RIZIV verdeelt de middelen onder de zorgverzekeringsinstellingen (ziekenfondsen). <http://www.inami.fgov.be/nl/Paginas/default.aspx>.

Ken uw rechten

De onderstaande links geven u meer informatie over uw rechten. Deze websites zijn niet afhankelijk van de Europese Commissie en vertegenwoordigen dus niet de mening van deze instelling:

- <https://www.socialsecurity.be>;
- <http://socialsecurity.belgium.be/nl>

Meer informatie over de Europese ziekteverzekeringskaart vindt u [op het portaal met informatie en diensten van de federale overheid](#) en op de desbetreffende [pagina van de Europese Commissie](#).

Contact

Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV)

- Adres: Tervurenlaan 211 - 1150 Brussel
- Tel.: +32 2 739 71 11
- E-mail: communication@riziv.fgov.be
- Website: <http://www.inami.fgov.be/nl/Paginas/default.aspx>

Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (HZIV)

- Op de [website van de HZIV](#) kunt u zoeken naar een regionaal kantoor in uw buurt.

Contact opnemen met de ziekenfondsen:

- [Landsbond der Christelijke Mutualiteiten](#)
- [Landsbond van de Neutrale Ziekenfondsen](#)
- [Nationaal Verbond van Socialistische Mutualiteiten](#)
- [Landsbond van Liberale Mutualiteiten](#)

- [Landsbond van de Onafhankelijke Ziekenfondsen](#)
- [Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering \(HZIV\)](#)
- [Kas der Geneeskundige Verzorging van HR Rail.](#)

Als u problemen hebt met uw rechten als Europees burger: [de ondersteuningsdiensten van de EU](#)

Langetermijnzorg

Dit hoofdstuk bevat nuttige informatie over het recht op uitkeringen voor langetermijnzorg in België.

In welke situatie heb ik recht op een uitkering voor langetermijnzorg?

In België bestaat er geen specifieke wetgeving op het gebied van langdurige zorg, maar federale en gefedereerde regelgevingen voorzien in bepaalde uitkeringen voor zorgbehoevende personen met een handicap of ouderen die specifieke apparatuur of langdurige zorg nodig hebben. Het gaat dan met name om:

- integratietegemoetkoming (IT): federale sociale bijstand voor personen met een handicap ter compensatie van de extra kosten die voortvloeien uit het gebrek aan of de vermindering van de zelfredzaamheid;
- prestaties die door de verplichte federale verzekering worden verleend en vergoedingen voor mensen die de dagelijkse handelingen niet alleen kunnen uitvoeren (bv. verpleging thuis, hulp van een derde persoon)
- tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (THAB) in het Waalse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap: toeslag voor personen met een handicap ter compensatie van de extra kosten die voortvloeien uit het gebrek aan of de vermindering van de zelfredzaamheid;
- uitkeringen die door het Vlaamse sociale beschermingsstelsel (Vlaamse Sociale Bescherming) worden verstrekt:

o zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden: niet-medische hulp en bijstand van niet-medische aard door derden aan een persoon met een beperkte autonomie in een residentiële, semi-residentiële of ambulante omgeving;

o zorgbudget voor mensen met een handicap: de toelage die wordt toegekend aan personen met een erkende handicap en een beperkte behoefte aan bijstand. Het budget kan vrij worden gebruikt voor hulpbehoeften: thuiszorg, dagopvang, begeleiding, aankoop van dienstencheques, gemeenschapszorg;

- o zorgbudget voor ouderen met een zorgnood: tegemoetkoming in de extra kosten door gebrek aan of vermindering van de zelfredzaamheid. Dit budget vervangt de THAB voor personen woonachtig in het Vlaamse Gewest;
- budget voor persoonlijke bijstand aan personen met een handicap, voorzien door het Waalse stelsel van sociale bescherming ;
- prestaties die worden verleend door de sociale bescherming van elk van de gefedereerde entiteiten voor ouderen en personen met een geestelijke of lichamelijke handicap (bijvoorbeeld: opvang en huisvesting in rusthuizen, dagverblijven, verblijf in psychiatrische verzorgingstehuizen en initiatieven op het gebied van sociale huisvesting).

Aan welke voorwaarden moet ik voldoen?

Verplichte federale verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

Om in aanmerking te komen voor de verplichte federale verzekering:

- moet u zijn aangesloten bij een verzekeringsorgaan (mutualiteit), die op zijn beurt is aangesloten bij een erkende nationale mutualiteit, of u moet zich inschrijven bij de HZIV;
- uw bijdragen kunnen niet lager zijn dan een bepaald minimumbedrag. Als dit niet het geval is, moet een extra bijdrage worden betaald om het recht op gezondheidszorg te behouden;
- uw lidmaatschap van de verzekeraar blijft geldig tot uiterlijk het einde van het tweede jaar volgend op het laatste jaar waarin u verzekerd was;
- u bent beperkt in uw zelfredzaamheid.

Integratietegemoetkoming

Om het dagelijks leven van een persoon met een handicap te verbeteren, zijn vaak dure aanpassingen noodzakelijk (zoals een gemotoriseerde rolstoel, ergonomisch keukengerei of speciale uitrusting voor de badkamer). Om deze extra kosten te helpen dragen, kunt u een integratietegemoetkoming (IT) aanvragen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- uw handicap is vastgesteld door een erkende controlearts;
- uw inkomen en dat van uw partner liggen niet hoger dan een bepaald maximum;
- u bent minstens 21 jaar oud en niet ouder dan 65;
- u bent ingeschreven in het bevolkingsregister;
- u hebt uw verblijfplaats in België en verblijft daar ook daadwerkelijk.

Kijk voor meer informatie over de IT op <https://www.socialsecurity.be>

Tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden

Bent u 65 jaar of ouder en hebt u moeite met uw dagelijkse activiteiten, dan hebt u mogelijk recht op een tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (THAB). Deze uitkering is identiek aan de integratietegemoetkoming, maar is bedoeld voor personen van 65 jaar en ouder. U kunt de uitkering ten vroegste aanvragen op de dag van uw 65ste verjaardag. Naast deze leeftijdseis moet ook aan de volgende criteria worden voldaan:

- u woont in Wallonië, Brussel of de Duitstalige Gemeenschap en verblijft daar ook daadwerkelijk;
- uw handicap wordt erkend door een erkende controlearts (arts van verzekeringsinstellingen in Wallonië, arts of multidisciplinair team aangesteld door de administratie in Brussel);
- uw inkomen en dat van uw partner bepaalde grenzen niet overschrijdt.
- u staat ingeschreven in het bevolkingsregister.

Meer informatie over de THAB vindt u op <https://www.socialsecurity.be>, en <https://www.vlaamsesocialebescherming.be> en <https://www.iriscare.brussels>

De Vlaamse Sociale Bescherming in het Vlaamse Gewest

De Vlaamse sociale bescherming is een pakket van tegemoetkomingen en financieringssystemen in de langdurige zorg binnen de Vlaamse Gemeenschap.

Het lidmaatschap is verplicht in Vlaanderen en vrijwillig in het tweetalige gebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Van elke verzekerde wordt een bijdrage van 27 € of 54 € (in 2021) gevraagd, dit maakt het mogelijk om de zorgbudgetten te financieren.

Om van deze bescherming gebruik te kunnen maken, moet de verzekerde minimaal 5 jaar in het Vlaamse Gewest of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben gewoond en lid zijn van een erkend verzekeringsfonds. De begunstigde moet daarnaast, afhankelijk van de tegemoetkoming, ofwel een verminderde capaciteit inzake autonomie hebben in een residentiële, semi-residentiële of ambulante setting of een erkende handicap hebben, minimaal 65 jaar zijn of verminderd zelfredzaam zijn (vanaf 7 punten op de schaal van zelfredzaamheid). De medische onderzoeken betreffende het zorgbudget voor zorgbehoevende ouderen worden nog steeds op federaal niveau uitgevoerd..

Meer informatie op <https://www.vlaamsesocialebescherming.be>

Sociale bescherming in het Waalse Gewest

Om in aanmerking te komen voor de Waalse sociale bescherming (verstrekkingen), moet u op het grondgebied van het Franstalig Waals Gewest wonen. Om te kunnen profiteren van het budget voor persoonlijke hulpverlening aan mensen met een handicap, moet u aan verschillende criteria voldoen:

- de Belgische nationaliteit hebben of worden gelijkgesteld met een persoon met de Belgische nationaliteit of gedurende 5 jaar onafgebroken in België hebben verbleven;
- gevestigd zijn op het grondgebied van Franstalig Wallonië (d.w.z. in een van de Waalse gemeenten met uitzondering van de 9 gemeenten van de Duitstalige Gemeenschap);
- minder dan 65 jaar zijn wanneer u uw eerste verzoek om bijstand indient;
- een handicap hebben.

Meer informatie: <https://www.aviq.be>

Brusselse sociale bescherming in het tweetalig Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Om voor de Brusselse sociale bescherming in aanmerking te komen, moet u op het grondgebied van het tweetalige Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen.

Meer informatie: <http://www.iriscare.brussels>

Sociale bescherming in de Duitstalige Gemeenschap

Om voor het budget voor persoonlijke hulpverlening aan mensen met een handicap in aanmerking te komen, moet u aan verschillende criteria voldoen:

- de Belgische nationaliteit hebben of worden gelijkgesteld met een persoon met de Belgische nationaliteit of gedurende 5 jaar onafgebroken in België hebben verbleven;
- gevestigd zijn op het grondgebied van de Duitstalige Gemeenschap;
- onder de 65 jaar te zijn wanneer u uw eerste verzoek om assistentie indient;
- een handicap hebben.

Het gemiddelde toegekende bedrag is € 266,71 /maand.

Meer informatie: <http://www.ostbelgienlive.be>

Waar heb ik recht op en hoe vraag ik de uitkering aan?

Verplichte verzekering voor geneeskundige verzorgingen uitkeringen

Thuisverpleging: de beoordeling wordt bepaald aan de hand van de beoordelingschaal van Katz (wassen, aankleden, verplaatsen, toiletbezoek, incontinentie, eten).

Bijstand aan derden: de beoordeling van de mate van behoefte aan bijstand van derden is gebaseerd op het totale aantal punten dat bij de beoordeling van de mate van onafhankelijkheid is toegekend.

Om een aanvraag in te dienen: www.socialsecurity.belgium.be.

Integratietegemoetkoming

De mate van zelfredzaamheid wordt meestal vastgesteld aan de hand van een medisch onderzoek. Op basis daarvan wordt het bedrag van de tegemoetkoming berekend waarop u aanspraak kunt maken. Deze uitkering kan worden gecombineerd met een inkomensvervangende tegemoetkoming. Voor de berekening van de bijdragesom wordt rekening gehouden met het inkomen van de aanvrager en diens partner wanneer zij een gezin vormen.

Een aanvraag hiervoor kunt u indienen op <https://handicap.belgium.be/nl/onze-dienstverlening/integratietegemoetkoming.htm>

Tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden

De mate van zelfredzaamheid wordt meestal vastgesteld aan de hand van een medisch onderzoek. Op basis daarvan wordt het bedrag van de tegemoetkoming berekend waarop u aanspraak kunt maken. Voor het vaststellen van de tegemoetkoming wordt rekening gehouden met het inkomen van de aanvrager en diens partner wanneer zij een gezin vormen.

De Duitstalige Gemeenschap is sinds 2016 bevoegd voor de THAB. Het financiert de THAB, maar de administratieve procedure wordt nog steeds uitgevoerd zoals voorheen door de FOD Sociale Zekerheid. In 2023 wordt de volledige bevoegdheid door haar overgenomen (zie: https://www.ostbelgienlive.be/desktopdefault.aspx/tabid-311/652_read-17387/).

Om van deze tegemoetkoming gebruik te kunnen maken, moet een online aanvraag worden ingediend <https://handicap.belgium.be/nl/onze-dienstverlening/tegemoetkoming-hulp-bejaarden.htm>

De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is verantwoordelijk voor de THAB sinds 1 juli 2014, maar het beheer hiervan wordt tijdens een overgangperiode verzekerd door de FOD Sociale Zekerheid. Dit beheer wordt sinds 1 januari 2021 uitgevoerd door het bicommunautaire Dienst voor Gezondheid, Bijstand aan Personen en Gezinsbijslag (Iriscare), met uitzondering van het bepalen van de mate van vermindering van de autonomie die weer in fases wordt opgepakt door de FOD Sociale Zekerheid.

Om een aanvraag in te dienen: <https://www.iriscare.brussels/nl/burgers/ouderen/tegemoetkoming-voor-hulp-aan-bejaarden-met-een-handicap/>

De Vlaamse Sociale Bescherming

De zorgverzekering voor zwaar zorgbehoevenden die worden erkend als sterk afhankelijk van thuiszorg bedraagt € 130 per maand.

Personen die in een rust- en verzorgingstehuis, een woonzorgcentrum of een psychiatrisch verzorgingstehuis verblijven, kunnen dezelfde som ontvangen. Om van deze tegemoetkoming gebruik te kunnen maken, moet een online aanvraag worden ingediend <https://www.vlaamsesocialebescherming.be/zorgbudget-voor-zwaar-zorgbehoevenden>.

De zorgverzekering voor personen met een handicap, ook wel het basisondersteuningsbudget (BOB) genoemd is een Vlaamse tegemoetkoming voor mensen met een erkende handicap en een beperkte zorgbehoefte. Het gaat om een vast bedrag van € 300 per maand dat vrij mag worden besteed aan de ondersteuning waar behoefte aan is: thuiszorg, dagopvang, begeleiding, aankoop van dienstencheques, mantelzorg enz. Het is niet mogelijk om hiervoor een aanvraag in te dienen, de toekenning geschiedt automatisch.

Meer info: <https://www.vlaamsesocialebescherming.be/zorgbudget-voor-mensen-met-een-handicap>

Het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood (ouder dan 65 jaar) kan oplopen tot maximaal € 594 per maand, afhankelijk van het inkomen en de ernst van de zorg.

Aanvragen hiervoor kunt u indienen op: <https://www.vlaamsesocialebescherming.be/zorgbudget-voor-ouderen-met-een-zorgnood>

Waalse sociale bescherming

Voor meer informatie over de diensten voor langdurige zorg in het Franstalig Waalse Gewest en de bijbehorende aanvraagprocedures: <https://www.aviq.be/>.

Brusselse sociale bescherming

Voor meer informatie over de dienstverlening op het gebied van langdurige zorg in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de bijbehorende aanvraagprocedures: <http://www.iriscare.brussels/nl/burgers/>

Sociale bescherming in de Duitstalige Gemeenschap

Voor meer informatie over de langdurige zorg in de Duitstalige Gemeenschap en de bijbehorende aanvraagprocedures: <http://www.ostbelgienlive.be/desktopdefault.aspx/tabid-75/> .

Nuttige termen

- **IT:** integratietegemoetkoming
- **THAB:** tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden.
- **BOB:** Basisondersteuningsbudget
- **HZIV:** Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
- **FOD Sociale Zekerheid:** Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid

Formulieren

Zie voor de procedures om een aanvraag in te dienen: <https://www.socialsecurity.be;>
<https://www.vlaamsesocialebescherming.be;>
[https://www.aviq.be/;](https://www.aviq.be/)
[http://www.iriscare.brussels/nl/burgers/;](http://www.iriscare.brussels/nl/burgers/)
[http://www.ostbelgienlive.be.](http://www.ostbelgienlive.be)

Ken uw rechten

De onderstaande links geven u meer informatie over uw rechten. Deze websites zijn niet afhankelijk van de Europese Commissie en vertegenwoordigen dus niet de mening van deze instelling:

Publicaties van de FOD Sociale Zekerheid voor geneeskundige verzorging en uitkeringen:

- <https://www.socialsecurity.be>

Meer informatie over IT en THAB:

- <http://handicap.belgium.be/fr/> _
- <https://www.iriscare.brussels>

Meer informatie over sociale bescherming in Vlaanderen:

- <https://www.vlaamsesocialebescherming.be/>

Meer informatie over sociale bescherming in Wallonië:

- <https://www.aviq.be/>

Meer informatie over sociale bescherming in Brussel:

- <http://www.iriscare.brussels/fr/>

Meer informatie over sociale bescherming in de Duitstalige Gemeenschap:

- <http://www.ostbelgienlive.be>

Publicaties van de Commissie en websites:

- [Sociale zekerheidsrechten: uw rechten in het buitenland als Europees burger.](#)

Contact

- Overzicht van mutualiteiten voor de verplichte federale verzekering van geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Voor IT en THAB:

Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid

Directie-generaal Personen met een Handicap

- Kruidtuinlaan 50 bus 150 - 1000 Brussel
- Tel. : 0800/98 799 (vanuit het buitenland – betalend: +32 2 528 69 99)
- Website: <https://handicap.belgium.be/fr/index.htm>

Voor THAB:

Bicommunautaire Dienst voor Gezondheid, Bijstand aan Personen en Gezinsbijslag (Iriscare), Dienst THAB

- Trierstraat 70, bus 2, 1000 Brussel
- Tel.: 0800/35 499
- Website: <https://www.iriscare.brussels/fr/citoyens/>
- [Overzicht van **zorgkassen** voor de sociale bescherming in Vlaanderen](#)
- [Overzicht van **Waaalse verzekeringsmaatschappijen** voor de sociale bescherming in Wallonië](#)
- [Overzicht van **Brusselse verzekeringsmaatschappijen** voor de sociale bescherming in Brussel](#)
- Voor de sociale bescherming in de Duitstalige gemeenschap:

Ministerium der Deutschsprachigen Gemeinschaft

- Gospertstrasse 1 - 4700 Eupen
- Tel. 087/59.63.00
- Website: www.ostbelgienlive.be

Als u problemen hebt met uw rechten als Europees burger: [de ondersteuningsdiensten van de EU](#).

Ziekte-uitkeringen

Dit hoofdstuk bevat nuttige informatie over het recht op ziekte-uitkeringen in België.

Als u hebt gewerkt en sociale verzekeringspremies hebt betaald in een ander land van de Europese Unie, dan kunnen uw arbeidsperiode en de door u betaalde bijdragen in aanmerking worden genomen bij de berekening van de uitkeringsom.

In welke situatie heb ik recht op een ziekte-uitkering?

Wanneer u als werknemer in loondienst of als zelfstandige door een ziekte of een ongeval niet meer kunt werken, hebt u recht op een vervangingsinkomen (behalve wanneer het om een beroepsziekte of een arbeidsongeval gaat). Voor ieder statuut is een andere regeling van toepassing.

Aan welke voorwaarden moet ik voldoen?

Bent u een **werknemer** (of **werkloze**), dan moet u aan de volgende voorwaarden voldoen:

- aangesloten zijn bij een zorgverzekeringsinstelling (ziekenfonds) in de hoedanigheid van gerechtigde;
- minstens 180 werkdagen (of gelijkgesteld) getotaliseerd hebben. U moet ook aantonen dat u minstens 12 maanden lang een minimum aan sociale zekerheidsbijdragen hebt betaald;
- een wachttijd van 12 maanden hebben voltooid;
- kunnen aantonen dat er een minimum aan sociale premies gedurende deze periode is voldaan;
- kunnen aantonen dat er geen sprake is van een onderbreking van meer dan 30 dagen tussen de begindatum van uw arbeidsongeschiktheid en uw laatste werkdag (of werkloosheidsdag);
- u bent volgens de adviserend arts van het ziekenfonds bewezen arbeidsongeschikt (beëindiging van activiteit, inkomstenderving).

Voor **zelfstandigen** zijn de volgende voorwaarden van toepassing:

- U kunt aantonen dat u minstens 6 maanden lang sociale bijdragen hebt betaald;
- U kunt bewijzen dat u in een referentieperiode voorafgaand aan uw arbeidsongeschiktheid voldoende sociale bijdragen hebt betaald;
- Er mag geen onderbreking zijn van meer dan 30 dagen tussen de begindatum van uw arbeidsongeschiktheid en het laatste kwartaal waarvoor u sociale bijdragen hebt betaald.

Waar heb ik recht op en hoe vraag ik de uitkering aan?

Bent u een **werknemer** in loondienst, dan moet u het medisch attest van uw behandelende arts afgeven aan de adviserend arts van uw ziekenfonds.

Tijdens een eerste periode worden de uitkeringen betaald door de werkgever:

- bedienden ontvangen in de eerste maand 100% van hun salaris;
- arbeiders ontvangen:

100% van hun salaris tijdens de eerste zeven dagen van arbeidsongeschiktheid;

85,88% van de 8e tot 14e dag van arbeidsongeschiktheid;

van de 15de tot de 30ste dag: 25,88% van het salaris dat het door de ziekte- en invaliditeitsverzekering vastgestelde plafond niet overschrijdt en 85,88% van het salaris dat het plafond wel overschrijdt.

Aan het einde van de periode van gewaarborgd loon betaald door de werkgever, neemt het ziekenfonds de betalingen over.

Het uitkeringsbedrag komt overeen met 60% van het salaris. Het plafond voor de berekening van de uitkering bedraagt € 146,9772 per dag (voor arbeidsongeschiktheid vanaf 1 januari 2020).

Bent u na een jaar nog steeds arbeidsongeschikt, dan hebt u recht op een invaliditeitsuitkering.

Meer informatie vindt u op [de website van het RIZIV](#).

Als u **zelfstandige** bent, moet u aan de volgende voorwaarden voldoen:

- een wachttijd van 6 maanden hebben volbracht, of van die wachttijd zijn vrijgesteld;
- kunnen bewijzen dat u in een referentieperiode voorafgaand aan uw arbeidsongeschiktheid genoeg sociale bijdragen hebt betaald om recht te hebben op een uitkering;
- Er mag geen onderbreking zijn van meer dan 30 dagen tussen de begindatum van uw arbeidsongeschiktheid en het laatste kwartaal (of gelijkwaardige periode) waarvoor u sociale bijdragen hebt betaald of waarvoor u vrijgesteld was van sociale bijdragen.

Nuttige termen

- **Invaliditeitsuitkering:** u kunt aanspraak maken op deze uitkering als u gedurende 1 jaar ziekte-uitkeringen hebt ontvangen en als u nog steeds bewezen arbeidsongeschikt bent.
- **RIZIV:** Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering: een overheidsorganisatie die zich bezighoudt met de sectoren gezondheid, moederschap en invaliditeit. Het RIZIV verdeelt de middelen onder de zorgverzekeringsinstellingen (ziekenfondsen). [Zie de website van het RIZIV](#).

Ken uw rechten

De onderstaande links geven u meer informatie over uw rechten. Deze websites zijn niet afhankelijk van de Europese Commissie en vertegenwoordigen dus niet de mening van deze instelling:

- <https://www.socialsecurity.be/>;
- De uitkeringsbedragen voor werknemers in loondienst op de [website van het RIZIV](#).

Publicatie van de Commissie en websites:

- [Sociale zekerheid: uw rechten in het buitenland als Europees burger](#).

Contact

Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid

- Adres: Administratief Centrum Kruidtuin, Finance Tower, Kruidtuinlaan 50 bus 100 - 1000 Brussel
- Algemeen telefoonnummer: +32 2 528 60 11
- E-mail: social.security@minsoc.fed.be
- Website: <http://socialsecurity.belgium.be/nl>

Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV)

- Adres: Tervurenlaan 211 - 1150 Brussel
- Tel.: +32 2 739 71 11
- E-mail: communication@riziv.fgov.be
- Website: <http://www.riziv.fgov.be/homenl.htm>

Contact opnemen met de ziekenfondsen:

- [Landsbond der Christelijke Mutualiteiten](#)
- [Landsbond van de Neutrale Ziekenfondsen](#)
- [Nationaal Verbond van Socialistische Mutualiteiten](#)
- [Landsbond van Liberale Mutualiteiten](#)
- [Landsbond van de Onafhankelijke Ziekenfondsen](#)
- [Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering \(HZIV\)](#)
- [Kas der Geneeskundige Verzorging van HR Rail](#)

Als u problemen hebt met uw rechten als Europees burger: [de ondersteuningsdiensten van de EU](#).

Arbeidsongeschiktheid

Uitkeringen voor arbeidsongevallen en beroepsziekten

Dit hoofdstuk bevat nuttige informatie over het recht op uitkeringen voor arbeidsongevallen en beroepsziekten in België.

In welke situatie heb ik recht op een uitkering voor arbeidsongevallen en beroepsziekten?

- Een arbeidsongeval wordt omschreven als „elk ongeval dat een werknemer tijdens en door het feit van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst overkomt, en dat een letsel veroorzaakt“.
- Als een beroepsziekte op de officiële lijst met beroepsziekten voorkomt, en als het slachtoffer van de ziekte werkzaam is in een sector waar hij aan dit risico wordt blootgesteld, wordt uitgegaan van een causaal verband tussen de blootstelling en de ziekte. Naast de lijst met beroepsziekten bestaat ook een open systeem.

Aan welke voorwaarden moet ik voldoen?

Beroepsziekten

Werknemers in de privésector, tewerkgesteld met een arbeidsovereenkomst, zijn verzekerd tegen de gevolgen van een beroepsziekte. Dit geldt ook voor:

- leerlingen en stagiairs, zelfs als zij geen vergoeding ontvangen;
- personen die, als gevolg van een lichamelijke handicap of werkloosheid, een revalidatietraject of beroepsopleiding volgen;
- leerlingen en studenten die tijdens hun opleiding risico lopen op een beroepsziekte.

Werknemers in overheidsdienst zijn verzekerd tegen de gevolgen van een beroepsziekte. De administratieve weg die het dossier volgt, hangt echter af van de betreffende administratie of instelling.

Zelfstandigen zijn niet gedekt door een verplichte verzekering tegen beroepsziekten. U kunt wel een beroep doen op de ziekte- en invaliditeitsverzekering voor zelfstandigen.

Arbeidsongevallen

Iedere werknemer die arbeidsongeschikt wordt als gevolg van een arbeidsongeval heeft recht op schadevergoeding. Onder „arbeidsongeval“ wordt verstaan:

- Een plotse gebeurtenis (dit onderscheidt een arbeidsongeval van een beroepsziekte) die een letsel veroorzaakt en zich voordoet tijdens en als gevolg van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst;
- Een ongeval dat zich voordoet op de weg van of naar het werk.

Waar heb ik recht op en hoe vraag ik een uitkering aan?

Beroepsziekten

Slachtoffers van een beroepsziekte of hun nabestaanden hebben recht op een vergoeding uit het Federaal Agentschap voor beroepsrisico's (Fedris). U kunt recht hebben op een van de volgende vergoedingen:

- uitkering voor blijvende arbeidsongeschiktheid;
- uitkering voor tijdelijke arbeidsongeschiktheid;
- vergoeding van medische kosten bij de behandeling van een beroepsziekte;
- vergoeding voor hulp aan een derde persoon;

- na een overlijden veroorzaakt door een beroepsziekte wordt de vergoeding uitbetaald aan de rechthebbenden.

Opgelet! De informatie op deze pagina is alleen van toepassing op werknemers in de privésector. Werknemers in overheidsdienst moeten contact opnemen met de personeelsdienst van hun afdeling.

De vergoeding die u kunt ontvangen, kan nooit hoger liggen dan het maximale bedrag van uw basissalaris. Dit is ook het geval als u meerdere vergoedingen ontvangt van Fedris, bijvoorbeeld omdat u verschillende beroepsziekten hebt opgelopen, en voor eventuele vergoedingen die u ontvangt als gevolg van een arbeidsongeval.

Meer informatie vindt u op <https://www.socialsecurity.be/>.

Arbeidsongevallen

- Iedere werknemer die arbeidsongeschikt wordt als gevolg van een arbeidsongeval heeft recht op een schadevergoeding;
- de kosten van de medische zorg voor slachtoffers van een arbeidsongeval worden vergoed;
- in geval van overlijden ten gevolge van een ongeval kunnen de naaste familieleden recht hebben op een rente.

Bij een arbeidsongeval hebt u recht op volgende vergoedingen:

- gehele of gedeeltelijke tijdelijke arbeidsongeschiktheid (dagelijkse vergoeding);
- blijvende arbeidsongeschiktheid (u ontvangt een vergoeding tijdens de herzieningstermijn en een rente na afloop van deze termijn).

Toelagen, vergoedingen en renten worden op het basisloon berekend.

Meer informatie vindt u op <https://www.socialsecurity.be/>.

Nuttige termen

- **FEDRIS:** Federaal Agentschap voor beroepsrisico's, Belgische openbare instelling voor sociale zekerheid die voortkomt uit de fusie van het Fonds voor beroepsziekten en het Fonds voor arbeidsongevallen en die erover waakt dat de rechten van slachtoffers van arbeidsongevallen en beroepsziekten worden gerespecteerd.
- **Beroepsziekte:** een beroepsziekte is een rechtstreeks en duidelijk gevolg van de beroepsactiviteit. Er bestaat een officiële lijst van beroepsziekten, maar het is ook mogelijk om een ziekte die niet op de lijst voorkomt te laten erkennen als beroepsziekte.
- **Basissalaris:** salaris dat u verdiende in het jaar voorafgaand aan het ongeval en in de functie die u had op het moment van het ongeval.

Formulieren

- De formulieren met betrekking tot beroepsziekten kunt u downloaden op de website van Fedris hieronder.
- Formulier aangifte van arbeidsongeval: <http://www.fedris.be/nl>.

Ken uw rechten

De onderstaande links geven u meer informatie over uw rechten. Deze websites zijn niet afhankelijk van de Europese Commissie en vertegenwoordigen dus niet de mening van deze instelling:

- <https://www.socialsecurity.be/>;

- Fedris: <http://www.fedris.be>;
- <https://www.socialsecurity.be>.

Publicatie van de Commissie en websites:

- [Werkloosheid en uitkeringen: uw rechten in het buitenland als Europees burger.](#)

Contact

Fedris:

- Adres: Sterrenkundelaan, 1 - 1210 Brussel
- Tel: +32 2 226 64 00
- E-mail: secr@fedris.be
- Website: <http://www.fedris.be>

Als u problemen hebt met uw rechten als Europees burger: [de ondersteuningsdiensten van de EU](#).

Invaliditeitsuitkeringen

Dit hoofdstuk bevat nuttige informatie over het recht op invaliditeitsuitkeringen in België

In welke situatie heb ik recht op een invaliditeitsuitkering?

Wanneer u langer dan een jaar erkend arbeidsongeschikt bent, komt u in de invaliditeitsregeling terecht. De invaliditeit begint dus vanaf het tweede jaar van uw arbeidsongeschiktheid.

Aan welke voorwaarden moet ik voldoen?

Als **werknemer in loondienst** of **werkloze** moet u:

- aangesloten zijn bij een ziekenfonds in de hoedanigheid van gerechtigde;
- 180 dagen hebben gewerkt over een periode van een jaar. Bepaalde perioden van inactiviteit, bijvoorbeeld als gevolg van betaald verlof of ziekte, worden beschouwd als arbeidsdagen;
- minstens een jaar erkend arbeidsongeschikt zijn;
- de minimale sociale bijdragen hebben betaald.

Voor **zelfstandigen** gelden de volgende voorwaarden:

- U moet een wachttijd van 6 maanden hebben volbracht, of van die wachttijd zijn vrijgesteld;
- U moet kunnen bewijzen dat u in een referentieperiode voorafgaand aan uw arbeidsongeschiktheid genoeg sociale bijdragen hebt betaald om recht te hebben op een uitkering;
- Er mag geen onderbreking zijn van meer dan dertig dagen tussen de begindatum van uw arbeidsongeschiktheid en het laatste kwartaal (of gelijkwaardige periode) waarvoor u sociale bijdragen hebt betaald of waarvoor u vrijgesteld was van sociale bijdragen.

Waar heb ik recht op en hoe vraag ik de uitkering aan?

De Geneeskundige raad voor invaliditeit (GRI) van het RIZIV beslist over de erkenning van de invaliditeit en over de verdere verlengingen. De raad baseert zich daarvoor op een verslag van de adviserend arts van het ziekenfonds van de werknemer.

Een invaliditeitsuitkering kan worden uitgekeerd tot de pensioengerechtigde leeftijd, op voorwaarde dat de begunstigde voldoet aan de medische voorwaarden.

Bedrag

Het bedrag van de vergoeding is afhankelijk van uw gezinssituatie en het moment waarop de invaliditeit intreedt.

- Als de invalide persoon minstens één persoon ten laste heeft, bedraagt de uitkering 65% van het gedeelde begrensde loon (maximaal € 95,54 per dag voor invaliditeit vanaf 1 januari 2020);
- Voor een alleenstaande is het bedrag 55% (maximum € 80,84 vanaf 1 januari 2020);
- Voor samenwonenden is het bedrag 40% van het gedeelde begrensde loon (maximaal € 58,79 per dag voor invaliditeit vanaf 1 januari 2020).

De daguitkering mag niet lager zijn dan de volgende bedragen (vanaf 1 januari 2021):

- voor een regelmatige werknemer: € 62,08 (met gezinslast), € 49,84 (alleenstaand, geen personen ten laste) of € 42,60 (samenwonend zonder personen ten laste);
- voor een niet-regelmatige werknemer: € 51,18 met gezinslast € 37,87 in andere gevallen.

Als de persoon ten laste een maandelijks inkomen heeft dat lager ligt dan € 1.009,84 wordt de ontvanger van de uitkering beschouwd als een invalide met gezinslast.

Als de persoon ten laste een maandelijks inkomen uit arbeid heeft tussen € 1.009,84 en € 1.114,40 wordt de ontvanger van de uitkering beschouwd als alleenstaande.

Hetzelfde geldt als de persoon ten laste een maandelijks vervangingsinkomen heeft (eventueel gecombineerd met een inkomen uit arbeid) dat tussen € 1.009,84 en € 1.111,40 ligt.

Meer informatie over de bedragen van arbeidsongeschiktheidsuitkeringen voor werknemers vindt u op [de website van het RIZIV](#).

Als u zelfstandige bent, ontvangt u een forfaitair bedrag dat afhankelijk is van uw gezinssituatie. Het hangt er ook van af of u tijdens de uitkeringsperiode uw activiteit stopzet of niet.

De hoogte van de ziekte-uitkering is gekoppeld aan de index. Deze uitkeringen worden betaald door uw ziekenfonds. Nuttige termen

- **RIZIV:** Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering: een overheidsorganisatie die zich bezighoudt met de sectoren gezondheid, moederschap en invaliditeit. Het RIZIV verdeelt de middelen onder de zorgverzekeringsinstellingen (ziekenfondsen).
<http://www.riziv.fgov.be/nl/Paginas/default.aspx>.

Ken uw rechten

De onderstaande links geven u meer informatie over uw rechten. Deze websites zijn niet afhankelijk van de Europese Commissie en vertegenwoordigen dus niet de mening van deze instelling:

- De portaalsite van de sociale zekerheid: <https://www.socialsecurity.be>;
- [De website van het RIZIV](#).

Publicatie van de Commissie en websites:

- [Sociale zekerheid: uw rechten in het buitenland als Europees burger](#).

Contact

Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV)

- Adres: Tervurenlaan 211 - 1150 Brussel
- Tel.: +32 2 739 71 11
- E-mail: communication@riziv.fgov.be
- Website: <http://www.riziv.fgov.be/homenl.htm>

Contact opnemen met de ziekenfondsen:

- [Landsbond der Christelijke Mutualiteiten](#)
- [Landsbond van de Neutrale Ziekenfondsen](#)
- [Nationaal Verbond van Socialistische Mutualiteiten](#)
- [Landsbond van Liberale Mutualiteiten](#)
- [Landsbond van de Onafhankelijke Ziekenfondsen](#)
- [Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering \(HZIV\)](#)
- [Kas der Geneeskundige Verzorging van HR Rail](#)

Als u problemen hebt met uw rechten als Europees burger: [de ondersteuningsdiensten van de EU](#).

Nabestaanden & Ouderdom

Nabestaandenuitkeringen

Dit hoofdstuk bevat nuttige informatie over het recht op nabestaandenuitkeringen in België.

Als u hebt gewerkt en sociale verzekeringspremies hebt betaald in een ander land van de Europese Unie, dan kunnen uw arbeidsperiode en de door u betaalde bijdragen in aanmerking worden genomen bij de berekening van de uitkeringssom.

In welke situatie heb ik recht op een nabestaandenuitkering?

In geval van overlijden kan de langstlevende echtgenoot een overlevingspensioen krijgen. Dat wordt berekend op basis van de loopbaan als werknemer of zelfstandige van de overleden echtgenoot. Oorspronkelijk konden enkel weduwen een overlevingspensioen ontvangen, maar sinds 1984 kunnen ook weduwnaars deze uitkering aanvragen.

Aan welke voorwaarden moet ik voldoen?

Om in aanmerking te komen voor het overlevingspensioen moet u :

- de leeftijd van 48 jaar hebben bereikt (bij overlijden in 2021);
- minstens een jaar getrouwd zijn met de werknemer op het moment van diens overlijden (of als een vergelijkbare situatie beschouwd wordt).
- niet hertrouwde weduwe of weduwnaar zijn. Indien hertrouwd wordt de nabestaandenuitkering opgeschort.
- niet onwaardig zijn bevonden als erfopvolger, vanwege strafbare feiten tegen uw echtgeno(o)t(e).

Situaties die worden beschouwd als vergelijkbaar met de huwelijksvereiste van een jaar:

- het huwelijk werd rechtstreeks voorafgegaan door een periode van wettelijke samenwoning en de som van deze periodes (samenwoning + huwelijk) is minstens 1 jaar;
- er is een kind geboren uit uw huwelijk, of uw kind wordt geboren binnen 300 dagen volgend op het overlijden van uw echtgenoot;
- op het ogenblik van het overlijden is er een kind ten laste waarvoor u of uw echtgenoot kinderbijslag ontving;
- het overlijden is te wijten aan een ongeval dat na de huwelijksdatum plaats heeft gevonden;
- het overlijden is veroorzaakt door een beroepsziekte opgedaan tijdens of naar aanleiding van de uitoefening van het beroep: de aanvang of de verergering van deze ziekte moet echter hebben plaatsgevonden na de datum van uw huwelijk;
- het overlijden werd veroorzaakt door een beroepsziekte opgedaan tijdens de uitoefening van een door de Belgische regering toevertrouwde opdracht of in het kader van de Belgische technische bijstand: de aanvang of de verergering van deze ziekte moet echter hebben plaatsgevonden na de datum van uw huwelijk.

De langstlevende echtgeno(o)t(e) die niet voldoet aan de leeftijdsvoorwaarde, maar wel aan de andere voorwaarden om in aanmerking te komen voor de nabestaandenuitkering, heeft recht op een overgangsuitkering van 12 maanden (als er geen kind ten laste is) of 24 maanden (als er een kind ten laste is).

De overgangsuitkering kan zonder beperking gecumuleerd worden met sociale uitkeringen of inkomsten uit een beroepsactiviteit.

Meer informatie vindt u op de website van de FPD <http://www.sfpd.fgov.be/nl>.

Waar heb ik recht op en hoe vraag ik een uitkering aan?

Over het algemeen moet voor het ontvangen van een overlevingspensioen een aanvraag worden ingediend. Er zijn echter gevallen waarin automatisch een onderzoek plaatsvindt; u hoeft dan niet eerst een aanvraag in te dienen.

U kunt online een aanvraag indienen voor een overlevingspensioen, op <http://www.mypension.be/>.

Bedrag

Voor werknemers verschillen de parameters voor de berekening van het bedrag van het overlevingspensioen of de overbruggingstoelage naargelang uw echtgeno(o)t(e) al dan niet gepensioneerd was:

- Indien uw echtgeno(o)t(e) een pensioen ontving (berekend op basis van het gezinsbedrag of het alleenstaandenbedrag). Het bedrag van het overlevingspensioen bedraagt 80% van het rustpensioen van de overleden echtgenoot (dit komt overeen met een rustpensioen volgens het alleenstaandentarief);
- Indien uw echtgeno(o)t(e) nog niet gepensioneerd was. Het overlevingspensioen is in dat geval gelijk aan 80% van het (hypothetische) ouderdompensioen dat uw echtgeno(o)t(e) zou hebben ontvangen. Er zijn echter enkele speciale regels om ongelijkheid te verminderen.

De berekening van overgangspensioen is altijd dezelfde: het volgt dezelfde regels als de berekening van het overlevingspensioen toen de overleden echtgeno(o)t(e) nog geen pensioengerechtigde was.

Meer informatie is beschikbaar op de website van de FPD: <http://www.sfpd.fgov.be/nl> of op <https://www.socialsecurity.be> ;

Voor **zelfstandigen** verschilt de berekening van het pensioen afhankelijk van het feit of uw overleden echtgeno(o)t(e) de pensioengerechtigde leeftijd had bereikt en/of al dan niet een ouderdompensioen ontving op het moment van zijn of haar overlijden.

De hoogte van het pensioen is onder andere afhankelijk van:

- de lengte van de beroepsloopbaan van de overleden echtgeno(o)t(e);
- het bedrag van de ontvangen beroepsinkomsten voor elk geldig jaar van de beroepsloopbaan van de overleden echtgenoot.

Als aan de voorwaarden voor het recht op het minimumpensioen is voldaan, wordt het bedrag van uw overlevingspensioen ook berekend op basis van het forfaitaire bedrag van het minimumpensioen en de duur van de loopbaan van uw overleden echtgeno(o)t(e).

Alleen het gunstigste pensioenbedrag (op basis van uw beroepsinkomen of het minimumpensioen) wordt toegekend.

In geval van een persoonlijk pensioen (ouderdoms- en/of overlevingspensioen) kan het bedrag van het overlevingspensioen worden beperkt.

Als alleen aan de leeftijdsvoorwaarde niet wordt voldaan, heeft u recht op een overbruggingstoelage.

Meer informatie vindt u op de websites van [RSVZ](#).

Voor **ambtenaren** is de berekening van het bedrag van het overlevingspensioen afhankelijk van de relatie met de overleden ambtenaar (echtgeno(o)t(e) of ex-echtgeno(o)t(e)). Er bestaan ook wezenpensioenen.

Het bedrag van het overlevingspensioen dat de echtgeno(o)t(e) ontvangt, wordt berekend volgens de volgende formule: 60% van het referentiesalaris, vermenigvuldigd met de verhouding tussen enerzijds de in aanmerking komende tijdvakken en de diensttijd, uitgedrukt in maanden, die gelijk zijn aan die welke in aanmerking zouden worden

genomen voor een ouderdomspensioen dat op dezelfde datum ingaat, en anderzijds het aantal maanden tussen de 20e verjaardag en het overlijden, tot een maximum van 480 maanden. Deze verhouding kan nooit groter zijn dan 1. Het referentiesalaris komt overeen met het gemiddelde salaris van de laatste tien dienstjaren van de overleden ambtenaar.

Wanneer een echtgeno(o)t(e) en een ex-echtgeno(o)t(e) op het ogenblik van het overlijden recht hebben op een overlevingspensioen, wordt het overlevingspensioen van de echtgeno(o)t(e) verdeeld tussen de echtgeno(o)t(e) en de ex-echtgeno(o)t(e). Het deel van het overlevingspensioen dat de ex-echtgeno(o)t(e) ontvangt, wordt berekend op basis van het aantal loopbaanjaren dat samenvalt met het huwelijk. In geval van verdeling van het overlevingspensioen ontvangt de overlevende echtgenoot altijd ten minste de helft van het bedrag van het overlevingspensioen. Eventuele wezen kunnen recht hebben op een aandeel.

De overbruggingstoelage wordt op dezelfde wijze berekend als het overlevingspensioen voor de echtgeno(o)t(e). Het wordt volledig aan de overlevende echtgenoot betaald. Er is geen verdeling met wezen of ex-echtgenoten uit een ander huwelijk.

Meer informatie vindt u op de website van de FPD: <http://www.sfpd.fgov.be/nl> en op <https://www.socialsecurity.be>.

Nuttige termen

- **FPD: Federale Pensioendienst.** Openbare socialezekerheidsinstelling die verantwoordelijk is voor het beheer van ouderdomspensioenen en nabestaandenuitkering voor werknemers in loondienst en ambtenaren. <http://www.sfpd.fgov.be/nl>.
- **RSVZ:** Nationaal Instituut voor Sociale Verzekeringen voor Zelfstandigen. De RSVZ is een openbare socialezekerheidsinstelling die de pensioenen van zelfstandigen beheert. <http://www.rsvz.be/nl>.

Ken uw rechten

De onderstaande links geven u meer informatie over uw rechten. Deze websites zijn niet afhankelijk van de Europese Commissie en vertegenwoordigen dus niet de mening van deze instelling:

- De website van de FPD <http://www.sfpd.fgov.be/nl>.

Publicatie van de Commissie en websites:

- [Uitkeringen bij overlijden: uw rechten in het buitenland als EU-burger.](#)

Contact

U bent **werknemer in loondienst of ambtenaar:** Federale Pensioendienst (**FPD**)

- Gratis telefoonnummer vanuit België: 1765
- Telefoonnummer vanuit het buitenland (betalend): +32 78 15 17 65
- Adres: Zuidertoren – Europaesplanade 1, 1060 Brussel
- website: <http://www.sfpd.fgov.be/>

U bent **zelfstandige:** Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (**RSVZ**)

- Telefoonnummer: +32 2 546 42 11
- Adres: Willebroekkaai 35 - 1000 Brussel
- E-mail: info@rsvz-inasti.fgov.be
- Website: <http://www.rsvz-inasti.fgov.be>

Als u problemen hebt met uw rechten als Europees burger: [de ondersteuningsdiensten van de EU](#).

Ouderdomspensioenen en uitkeringen voor ouderen

Dit hoofdstuk bevat nuttige informatie over het recht op pensioenen en andere uitkeringen voor ouderen in België.

Als u hebt gewerkt en sociale verzekeringspremies hebt betaald in een ander land van de Europese Unie, dan kunnen uw arbeidsperiode en de door u betaalde bijdragen in aanmerking worden genomen bij de berekening van uw pensioen.

In welke situatie heb ik recht op een ouderdomspensioen of andere uitkeringen voor ouderen?

Iedereen die heeft gewerkt als werknemer, zelfstandige of ambtenaar in België heeft recht op een pensioen aan het einde van zijn of haar loopbaan.

Aan welke voorwaarden moet ik voldoen?

In België is de wettelijke pensioenleeftijd

- 65 jaar voor wie ten laatste op 31 januari 2025 met pensioen gaat;
- 66 jaar voor wie tussen 1 februari 2025 en 31 januari 2030 met pensioen gaat;
- 67 jaar voor wie vanaf 1 februari 2030 met pensioen gaat.

Niettemin kan iedereen vervroegd met pensioen gaan onder bepaalde voorwaarden in verband met leeftijd en loopbaan. Zo moet men sinds 1 januari 2019 minstens 63 jaar zijn en een loopbaan van 42 jaar hebben.

Er zijn uitzonderingen voor een lange loopbaan, meer bepaald een leeftijd van 60 jaar voor personen met een loopbaan van 44 jaar en 61 jaar bij een loopbaan van 43 jaar.

Er bestaan 3 pensioenstelsels, afhankelijk van uw beroep:

- Voor werknemers wordt het bedrag van het pensioen berekend op basis van drie parameters: de duur van de loopbaan, het salaris dat de werknemer gedurende zijn loopbaan heeft ontvangen en de gezinssituatie. Meer informatie vindt u op de website van de [Federale Pensioendienst \(FPD\)](http://www.sfpd.fgov.be/nl) <http://www.sfpd.fgov.be/nl> of op <https://www.socialsecurity.be>;
- Voor zelfstandigen zijn de parameters waarmee rekening wordt gehouden identiek aan die van de werknemersregeling (loopbaan, salaris en gezinssituatie). Er zijn echter verschillen. Meer informatie vindt u op de website van het [Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen \(RSVZ\)](https://www.socialsecurity.be) en op <https://www.socialsecurity.be>;
- Voor ambtenaren geldt een andere pensioenregeling dan voor werknemers. Bij de berekening gaat men niet uit van het salaris tijdens de loopbaan, maar van een referentieloon dat overeenkomt met het gemiddelde van de bezoldiging van de laatste tien jaar van de loopbaan (voor ambtenaren die op 1 januari 2012 minder dan 50 jaar oud waren). Meer informatie vindt u op de website van de [Federale Pensioendienst \(FPD\)](http://www.sfpd.fgov.be/nl) <http://www.sfpd.fgov.be/nl> en op <https://www.socialsecurity.be>.

Het is mogelijk om als gepensioneerde een beroepsactiviteit uit oefenen of te hervatten. U moet wel aan een aantal eisen voldoen. Voor meer informatie kunt u terecht op [de website van de FPD](http://www.sfpd.fgov.be/nl) <http://www.sfpd.fgov.be/nl>.

Waar heb ik recht op en hoe vraag ik een uitkering aan?

Het bedrag van het werknemerspensioen wordt berekend op basis van de verzekerde periode, het salaris waarover sociale bijdragen zijn betaald (met aanhouding van een maximumbedrag) en de gezinssituatie. Daarvoor worden de volgende formules gehanteerd (S = het referentiesalaris):

- Voor een alleenstaande of gehuwde zonder echtgenoot ten laste: $S \times 60 \% \times \text{loopbaanjaren} / 45$;
- Voor een gehuwde met een echtgenoot ten laste: $S \times 75 \% \times \text{loopbaanjaren} / 45$.

In bepaalde gevallen kunnen ouderen in het kader van het pensioen ook aanspraak maken op andere uitkeringen:

- verwarmingstoelage voor gepensioneerde mijnwerkers (€ 33,02 per jaar). Deze toelage met een maximum van € 990,60 wordt uitgekeerd voor elk jaar van het werk in de mijnen, met een maximum van 30 jaar;
- vakantiegeld en aanvullend vakantiegeld: het vakantiegeld wordt jaarlijks in de maand mei uitbetaald aan de gepensioneerden in de werknemersregeling. Het bedrag van het vakantiegeld ligt vast en is afhankelijk van het type pensioen.

Ongeacht of u een werknemer, zelfstandige of ambtenaar bent, u kunt uw pensioenaanvraag indienen:

- door naar het pensioenkantoor van uw gemeente te gaan;
- door naar een Pensioenpunt van de Federale Pensioendienst te gaan;
- online via
[www.https://www.socialsecurity.be/citizen/fr/static/applics/penonline/index.htm](https://www.socialsecurity.be/citizen/fr/static/applics/penonline/index.htm)
of <https://www.mypension.be/nl>.

Indien u in een andere lidstaat woont, dient u uw aanvraag in te dienen bij het lokale pensioenorgaan van die lidstaat.

Om vertragingen bij de verwerking te voorkomen, is het raadzaam uw aanvraag zo spoedig mogelijk een jaar vóór uw pensionering in te dienen.

Er zijn twee manieren om uw pensioen te ontvangen. Het kan worden uitbetaald per postassignatie, inwisselbaar bij u thuis, of op uw naam op uw (post)bankrekening worden gestort.

Nuttige termen

- **Vakantiegeld:** voordeel betaald door de FPD aan de gepensioneerde die daarvoor werkzaam is geweest als werknemer of vastbenoemd ambtenaar.
- **FPD:** Federale Pensioendienst. Openbare instelling van sociale zekerheid die verantwoordelijk is voor het beheer van ouderdomspensioenen en nabestaandenuitkeringen voor werknemers in loondienst en van pensioenen voor werknemers uit de overheidssector. <http://www.sfpd.fgov.be/nl>.
- **RSVZ:** Nationaal Instituut voor Sociale Verzekeringen voor Zelfstandigen. De RSVZ is een openbare instelling van sociale zekerheid die de pensioenen van zelfstandigen beheert. <http://www.rsvz.be/nl>.

Ken uw rechten

De onderstaande links geven u meer informatie over uw rechten. Deze websites zijn niet afhankelijk van de Europese Commissie en vertegenwoordigen dus niet de mening van deze instelling:

- [De website van de FPD](#);
- [De website van de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid](#);
- [Informatie over de vakbond ABVV](http://www.abvv.be/);
- [Informatie over de vakbond ACV](#);
- [Informatie over de vakbond ACLVB](#).

Publicatie van de Commissie en websites:

- [In het buitenland met pensioen gaan: uw rechten als Europees burger.](#)

Contact

U bent **werknemer in loondienst of ambtenaar**: Federale Pensioendienst (**FPD**)

- Gratis telefoonnummer vanuit België: 1765
- Telefoonnummer vanuit het buitenland (betalend): +32 78 15 1765
- Adres: Zuidertoren – Europaesplanade 1,1060 Brussel
- website: <http://www.sfpd.fgov.be/nl>

U bent **zelfstandige**: Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (**RSVZ**)

- Telefoonnummer: +32 2 546 42 11
- Adres: Willebroekkaai 35 - 1000 Brussel
- E-mail: info@rsvz-inasti.fgov.be/nl
- Website: <http://www.rsvz.be/nl>

Als u problemen hebt met uw rechten als Europees burger: [de ondersteuningsdiensten van de EU](#).

Bijstandsuitkeringen

Het recht op sociale integratie

Dit hoofdstuk bevat nuttige informatie over het recht op sociale integratie in België

In welke situatie heb ik recht op een leefloon?

Als u over onvoldoende bestaansmiddelen beschikt, en u kunt zelf niet voor bestaansmiddelen zorgen, dan hebt u in principe recht op sociale integratie.

Het OCMW heeft drie instrumenten om het recht op sociale integratie te garanderen: tewerkstelling, leefloon en het geïndividualiseerde maatschappelijke integratieproject, of een combinatie van deze instrumenten.

Aan welke voorwaarden moet ik voldoen?

U hebt recht op sociale integratie in drie specifieke gevallen:

- vanaf het moment dat u uw aanvraag indient totdat u daadwerkelijk gaat werken, of over voldoende middelen beschikt;
- als u deelneemt aan een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie en de verplichtingen nakomt die ermee gepaard gaan;
- als u geen toegang tot de arbeidsmarkt hebt om gezondheids- of billijkheidsredenen.

Waar heb ik recht op en hoe vraag ik de uitkering aan?

Het recht op sociale integratie is een recht dat deel uitmaakt van de sociale zekerheid. Het OCMW keert een leefloon uit aan iedereen die voldoet aan de wettelijke vereisten, zoals vastgelegd in de wet betreffende het recht op maatschappelijke integratie. In essentie zijn de volgende voorwaarden van kracht bij het toewijzen van een leefloon: nationaliteit, woonplaats in België, leeftijd, staat van behoeftigheid.

Het bedrag hangt af van de categorie waartoe u behoort:

- Woont u samen met één of meerdere personen met wie u uw huishouden gemeenschappelijk regelt (delen van huurkosten, energieverbruik ...), dan wordt u beschouwd als samenwonende. U hebt dan recht op € 656,45 per maand. De persoon met wie u samenwoont, hoeft niet noodzakelijk uw partner te zijn;
- Woont u alleen, dan wordt u beschouwd als alleenstaande. U ontvangt dan € 984,68 per maand;
- Hebt u minstens één minderjarig kind ten laste, dan wordt u beschouwd als een persoon met gezinslast. U ontvangt dan € 1330,74 per maand.

Het OCMW moet bij het toekennen van een leefloon rekening houden met al uw bestaansmiddelen, op een aantal middelen na die vrijstelling genieten. Onder bepaalde voorwaarden wordt ook rekening gehouden met de bestaansmiddelen van de personen waarmee u samenwoont (uw partner, maar ook een ascendent en/of afstammeling van de 1ste graad). Het bedrag waar u recht op hebt, wordt verminderd met uw bestaansmiddelen. Het is dus mogelijk dat u niet het hele leefloonbedrag ontvangt zoals hierboven vermeld.

Meer informatie vindt u op <https://www.socialsecurity.be>.

Nuttige termen

- **Geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie:** het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie is een overeenkomst tussen het OCMW en de aanvrager van steun. Er wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke sociale integratie en participatie.
- **POD MI:** programmatorische federale overheidsdienst Maatschappelijke Integratie. Deze overheidsdienst streeft ernaar om voor alle personen die door de mazen van het net van de sociale zekerheid vallen en in armoede leven, een menswaardig bestaan te waarborgen. De belangrijkste partners van de POD MI zijn de OCMW's.
- **OCMW:** Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn. De OCMW's verzekeren een aantal maatschappelijke dienstverleningen en bieden verschillende vormen van bijstand: financiële, materiële of immateriële bijstand (rechtstreekse betaling van rekeningen, voedselpakketten, budgetbegeleiding ...), en dat om mensen in staat te stellen een menswaardig leven te leiden. Elke gemeente heeft haar eigen OCMW, dat een breed scala aan diensten en vormen van steun biedt.

Ken uw rechten

De onderstaande links geven u meer informatie over uw rechten. Deze websites zijn niet afhankelijk van de Europese Commissie en vertegenwoordigen dus niet de mening van deze instelling:

- De website van de POD Maatschappelijke Integratie: <http://www.mi-is.be/nl>;
- <https://www.socialsecurity.be>.

Publicatie van de Commissie en websites:

- [Sociale zekerheid: uw rechten in het buitenland als Europees burger](#).

Contact

POD Maatschappelijke Integratie

- Adres: Administratief Centrum Kruidtuin
Finance Tower
Kruidtuinlaan 50, bus 165
- 1000 Brussel
- Tel. +32 2 508 85 86
- E-mail: vraag@mi-is.be
- Website: <http://www.mi-is.be/nl>

Als u problemen hebt met uw rechten als Europees burger: [de ondersteuningsdiensten van de EU](#).

Andere sociale toeslagen

Dit hoofdstuk bevat nuttige informatie over het recht op andere sociale toeslagen in België.

In welke situatie heb ik recht op andere toeslagen?

Als u over onvoldoende bestaansmiddelen beschikt en u kunt zelf geen verandering brengen in deze situatie, dan hebt u in principe naast het leefloon ook recht op andere sociale steunmaatregelen:

- Inkomensgarantie voor ouderen (IGO);
- Financiële tegemoetkomingen voor personen met een handicap (IVT en aanvullende kinderbijslag).

Aan welke voorwaarden moet ik voldoen?

Inkomensgarantie voor ouderen (IGO)

IGO of inkomensgarantie voor ouderen is een minimuminkomen dat de overheid onder bepaalde voorwaarden (nationaliteit en verblijfplaats in België) kan toewijzen aan personen die de pensioengerechtigde leeftijd (momenteel 65 jaar) hebben bereikt. De IGO wordt uitgekeerd als de bestaansmiddelen van de oudere niet toereikend zijn.

Financiële tegemoetkomingen voor personen met een handicap

De federale overheid verleent financiële steun aan invalide personen met onvoldoende bestaansmiddelen om in hun behoeften te voorzien. Het stelsel van de tegemoetkomingen voor personen met een handicap is bedoeld voor de minstbedeelden. Om in aanmerking te komen voor deze toelage moet een persoon met een handicap aan bepaalde eisen voldoen (erkenning van de handicap, beperkt inkomen, leeftijd).

Inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT)

Deze tegemoetkoming kan worden verleend aan een persoon met een handicap, als die handicap zijn vermogen om te werken belemmert (en daarmee zijn vermogen om inkomsten te verwerven uit arbeid). Aan deze vorm van steun zijn echter heel wat voorwaarden verbonden:

- nationaliteit;
- leeftijd;
- verblijfplaats;
- inkomen (van de persoon met een handicap en van de persoon met wie hij/zij een huishouden vormt).

Waar heb ik recht op en hoe vraag ik de uitkering aan?

Inkomensgarantie voor ouderen (IGO)

Zodra u de wettelijke pensioenleeftijd (momenteel 65 jaar) bereikt, gaat de Federale Pensioendienst (FPD) automatisch na of u recht hebt op de IGO. U hebt er automatisch recht op als u een uitkering voor personen met een handicap of een leefloon ontvangt en de wettelijke leeftijd voor pensioenuitkering heeft bereikt.

- Woont u samen met een of meer personen, dan kunt u het basisbedrag ontvangen van € 9.473,58 per jaar (€ 789,47 per maand);
- Woont u alleen, dan kunt u de verhoogde toelage van € 14210,37 per jaar of € 1184,20 per maand ontvangen.

Als u een pensioenaanvraag hebt ingediend, is die aanvraag automatisch geldig voor de IGO. Hebt u geen pensioenaanvraag ingediend, dan kunt u de IGO aanvragen bij uw gemeente of bij de Federale Pensioendienst .

Financiële tegemoetkomingen voor personen met een handicap

- de inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT): het bedrag van de tegemoetkoming wordt bepaald op basis van de gezinssituatie van de persoon met een handicap: alleenstaand, gehuwd, samenwonend, kinderen ten laste, verblijvend in een instelling;
- aanvullende kinderbijslag voor kinderen met een handicap. Om kinderbijslag aan te vragen, kunt u contact opnemen met uw kinderbijslagfonds.

Personen met een handicap hebben ook recht op andere sociale en fiscale voordelen, zoals:

- belastingvermindering;
- toegang tot sociale huisvesting;
- een parkeerkaart.

Meer informatie over sociale en fiscale voordelen voor personen met een handicap vindt u op de website van de FOD Sociale Zekerheid: www.socialsecurity.belgium.be en op <http://handicap.belgium.be/nl/index.htm>.

Nuttige termen

- **THAB:** Tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden. Vanaf de leeftijd van 65 jaar kan een persoon met een handicap een tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden krijgen.
- **IT:** Integratietegemoetkoming. Deze tegemoetkoming is bedoeld om het dagelijks leven van een persoon met een handicap te verbeteren (gemotoriseerde rolstoel, speciale uitrusting etc.).
- **IVT:** Inkomensvervangende tegemoetkoming.
- **IGO:** Inkomensgarantie voor ouderen.
- **FPD:** Federale Pensioendienst.

Ken uw rechten

De onderstaande links geven u meer informatie over uw rechten. Deze websites zijn niet afhankelijk van de Europese Commissie en vertegenwoordigen dus niet de mening van deze instelling:

U kunt meer lezen over de IGO op de site van de FPD:

- <https://www.sfpd.fgov.be/nl/recht-op-pensioen/igo>;

Meer informatie over de **financiële tegemoetkomingen voor personen met een handicap** vindt u op [de website van de Federale Overheidsdienst sociale zekerheid](#) en op [de portaalsite van de sociale zekerheid](#).

Meer informatie over de **verhoogde kinderbijslag**:

- Vlaamse Gewest: <https://www.fons.be/>
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest: <http://www.iriscare.brussels/nl/iriscare-nl/>
- Duitstalige Gemeenschap: <http://www.ostbelgienlive.be/>

Publicatie van de Commissie en websites:

- [Sociale zekerheid: uw rechten in het buitenland als Europees burger](#).

Contact

Inkomensgarantie voor ouderen: Federale Pensioendienst (**FPD**)

- Gratis telefoonnummer vanuit België: 1765
- Telefoonnummer vanuit het buitenland (betalend): +32 78 15 1765
- Adres: Zuidertoren – Europaesplanade 1, 1060 Brussel
- Website: <http://www.sfpd.fgov.be/nl>

Financiële tegemoetkomingen voor personen met een handicap: Directie-generaal Personen met een handicap van de FOD Sociale Zekerheid.

- [Contactformulier op de website](#)
- Gratis telefoonnummer vanuit België: 0800 98 799
- Website: <http://www.handicap.fgov.be/nl>

Als u problemen hebt met uw rechten als Europees burger: [de ondersteuningsdiensten van de EU](#).

Werkloosheid

Werkloosheid

Dit hoofdstuk bevat nuttige informatie over het recht op werkloosheidsuitkeringen in België.

Als u gewerkt heeft en sociale verzekeringspremies hebt betaald in een ander land van de Europese Unie, dan kunnen uw arbeidsperiode en de door u betaalde bijdragen onder bepaalde voorwaarden in aanmerking worden genomen bij de berekening van de uitkeringssom.

In welke situatie heb ik recht op een werkloosheidsuitkering?

Werknemers die onderworpen zijn aan de sociale zekerheid kunnen een werkloosheidsuitkering ontvangen als zij aan de toelaatbaarheidsvoorwaarden voldoen.

Werkloze jongeren aan het einde van hun beroepsopleiding kunnen, onder bepaalde voorwaarden, een zogenaamde 'inschakelingsuitkering' ontvangen. Het bedrag van de uitkering is afhankelijk van hun gezinssituatie en leeftijd. De inschakelingsuitkeringen worden toegekend voor een periode van maximaal drie jaar.

Voor zelfstandigen is er geen werkloosheidsregeling voorzien. Er is echter wel een overbruggingsrecht (financiële uitkering met behoud van bepaalde sociale rechten gedurende maximaal een jaar tijdens de gehele loopbaan als zelfstandige) in geval van faillissement, collectieve schuldenregeling, ongewilde onderbreking van de activiteit door overmacht of stopzetting door economische problemen. Dit recht wordt echter niet door de werkloosheidsverzekering toegekend. Het moet aangevraagd worden bij het socialezekerheidsfonds waarbij de zelfstandige is aangesloten.

Aan welke voorwaarden moet ik voldoen?

Om in aanmerking te komen voor een werkloosheidsuitkering, moet u aan de volgende voorwaarden voldoen:

- minstens een bepaald aantal dagen (tussen 312 en 624) hebben gewerkt in een bepaalde periode (21-42 maanden), afhankelijk van uw leeftijd;
- geen werk en inkomen hebben als gevolg van omstandigheden buiten uw wil om;
- geschikt zijn om te werken en beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt;
- ingeschreven zijn als werkzoekende bij de bevoegde gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling (FOREM, Actiris of VDAB) en bereid zijn om een passende baan of opleiding te accepteren;
- zelf actief op zoek zijn naar werk en bereid zijn om deel te nemen aan de begeleidings- en opleidingsmaatregelen die het arbeidsbemiddelingsbureau u voorstelt. Via individuele gesprekken worden uw inspanningen om u opnieuw te integreren op de arbeidsmarkt beoordeeld. Als de inspanningen onvoldoende worden geacht, kan de betaling van uw uitkering worden geschorst;
- de pensioengerechtigde leeftijd (65 jaar) niet hebben bereikt;
- uw gewone verblijfplaats in België hebben.

Het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage is een stelsel waarbij werknemers van een zekere leeftijd die worden ontslagen, recht hebben op een vaste werkloosheidsuitkering en op een aanvullende vergoeding. Om in aanmerking te komen voor werkloosheid met bedrijfstoelage, moet u:

- 62 jaar of ouder zijn met een arbeidsverleden van 40 jaar (mannen) of 36 jaar (vrouwen);
- ontslagen zijn;
- recht hebben op een werkloosheidsuitkering;

- niet langer actief zijn op de arbeidsmarkt.

Meer informatie over het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag vindt u op de website van de RVA: <http://www.rva.be/nl>.

Waar heb ik recht op en hoe vraag ik de uitkering aan?

Werkloosheidsuitkeringen worden uitgekeerd voor alle dagen van de week, behalve voor zondagen.

U kunt een werkloosheidsuitkering aanvragen bij uw vakbond of bij de Hulpkas voor werkloosheidsuitkeringen (HVW).

Duur van de uitkering

De duur van de werkloosheidsuitkeringen is in principe onbeperkt. Het uitgekeerde bedrag neemt wel geleidelijk af ('degressiviteit'), afhankelijk van de duur van de werkloosheid en rekening houdend met uw arbeidsverleden als werknemer. De huidige minimale uitkeringsbedragen worden echter gegarandeerd. Daarnaast moet u actief werk zoeken en uw medewerking verlenen aan de maatregelen die het arbeidsbemiddelingsbureau u voorstelt. Weigert u dit, dan kan uw uitkering worden verlaagd of tijdelijk worden stopgezet.

Bedrag van de uitkering

Het bedrag van de uitkering is afhankelijk van:

- uw laatstverdiende loon (met een maandelijks plafond van € 2 754,76 voor de eerste 6 maanden van werkloosheid, € 2 567,49 voor de daaropvolgende 6 maanden en € 2 399,25 na 12 maanden);
- uw gezinssituatie (samenwonende met personen ten laste, alleenstaande, samenwonende zonder persoon ten laste). Dit geldt vanaf het tweede jaar van de werkloosheid);
- de duur van uw tewerkstellingsperiode, voor u werkloos werd;
- hoe lang u al werkloos bent. Voor het eerste jaar (3 + 3 + 6 maanden):

	Laatst verdiende loon
Eerste drie maanden	65%
Volgende 3 maanden	60%
Volgende 6 maanden	60%

Deze eerste periode van een jaar wordt gevolgd door een tweede periode van 2 maanden, verlengd met 2 maanden per arbeidsjaar. Deze tweede periode duurt maximaal 36 maanden en is onderverdeeld in 5 fasen. Tijdens de eerste fase van maximaal 12 maanden:

- Samenwonenden met gezinslast ontvangen 60% van het laatst ontvangen loon;
- alleenwonenden ontvangen 55% van het laatst ontvangen loon;
- samenwonenden zonder gezinslast ontvangen 40% van het laatst ontvangen loon.

Tijdens de volgende vier fasen van in totaal maximaal 24 maanden worden de rechten in vier fasen verlaagd.

Tijdens de derde periode, na maximaal 48 maanden werkloosheid, ontvangen de volledig werklozen een forfaitaire uitkering.

De degressiviteit van het bedrag van de uitkering geldt niet voor de volgende personen:

- personen die langdurig gewerkt hebben (minstens 25 jaar);
- personen van 55 jaar of ouder;
- personen die voor minstens één derde definitief arbeidsongeschikt zijn.

Werklozen van 60 jaar en ouder kunnen, onder bepaalde voorwaarden, een anciënniteitstoeslag krijgen vanaf het tweede jaar werkloosheid. Om de anciënniteitstoeslag te kunnen ontvangen, moet u minstens 20 jaar in loondienst hebben gewerkt. Het bedrag van de toeslag is afhankelijk van de gezinssituatie en de leeftijd van de aanvrager.

Inkomensgarantie-uitkering (IGU)

Als u als volledig werkloze halftijds aan de slag gaat, kunt u onder bepaalde voorwaarden een uitkering ontvangen naast uw loon. Deze inkomensgarantie-uitkering dient als aanvulling op uw loon en is:

- minstens gelijk aan uw werkloosheidsuitkering, als u niet meer dan 1/3 van het voltijdse regime werkt;
- hoger dan uw werkloosheidsuitkering als u meer dan 1/3 van het voltijdse regime werkt.

Nuttige termen

- **Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag:** het vroegere voltijdse brugpensioen. Bij dit stelsel hebben werknemers van een bepaalde leeftijd die worden ontslagen, naast hun werkloosheidsuitkering recht op een aanvullende vergoeding (bedrijfstoeslag) verschuldigd door de vroegere werkgever. Het gaat niet om een vervroegde pensionering.
- **Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA):** een openbare instelling van sociale zekerheid. De RVA past het stelsel van de werkloosheidsverzekering en van andere verwante uitkeringen toe, evenals bepaalde arbeidsbevorderende maatregelen.
- **Inkomensgarantie-uitkering (IGU):** als u als volledig werkloze deeltijds aan de slag gaat, kunt u onder bepaalde voorwaarden een uitkering ontvangen als aanvulling op uw loon.

Formulieren

- U vindt de formulieren op de website van de RVA: <http://www.rva.be/nl>.

Ken uw rechten

De onderstaande links geven u meer informatie over uw rechten. Deze websites zijn niet afhankelijk van de Europese Commissie en vertegenwoordigen dus niet de mening van deze instelling:

- <https://www.socialsecurity.be>;
- [De website van de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid](#);
- [Website van de vakbond ABVV](#);
- [Website van de vakbond ACV](#);
- [Website van de vakbond ACLVB](#).

Publicatie van de Commissie en websites:

- [Werkloosheid en werkloosheidsuitkeringen: uw rechten in het buitenland als EU-burger](#).

Contact

Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA)

- Hier vindt u een kantoor in uw buurt: <http://www.rva.be/nl>
- Adres (centrale administratie): Keizerlaan 7 - 1000 Brussel
- Tel. (algemeen telefoonnummer): +32 2 515 41 11
- Website: <http://www.rva.be/nl>

De uitbetalingsinstellingen:

Algemeen Belgisch Vakverbond (ABVV)

- Adres (centrale administratie): Hoogstraat 42 - 1000 Brussel
- Tel.: +32 2 506 82 11
- Website: <http://www.abvv.be>

De Liberale Vakbond (ACLVB)

- Adres (centrale administratie): Koning Albertlaan 95 - 9000 Gent
- Tel: +32 9 222 57 51
- Website: <http://www.aclvb.be/nl>

Algemeen Christelijke Vakbond (ACV)

- Adres (centrale administratie): Haachtsesteenweg 579-2 - 1030 Brussel
- Tel.: +32 2 246 31 11
- Website: <http://www.acv-online.be/>

De Hulpkas voor Werkloosheidsuitkeringen (HVW)

- Adres (centrale administratie): Brabantstraat 62 - 1210 Brussel
- Tel: +32 2 209 13 13
- Website: <https://www.hvw.fgov.be/nl/>

Als u problemen hebt met uw rechten als Europees burger: [de ondersteuningsdiensten van de EU](#).

Eerdere perioden van verzekering in andere lidstaten

Sociale premies uit het buitenland combineren

Dit hoofdstuk bevat nuttige informatie voor mensen die sociale verzekeringspremies hebben betaald in andere landen van de Europese Economische Ruimte (EER) of in Zwitserland en (terug) naar België komen.

Sociale verzekering en Europese regelgeving

Als u gaat werken in een ander land van de Europese Unie, of in een ander land waar dezelfde regelgeving van kracht is, betaalt u uw sociale bijdragen meestal niet meer in België, maar wel in het nieuwe land waar u werkt.

Als u hebt gewoond en gewerkt en/of sociale verzekeringspremies hebt betaald in een ander land van de Europese Unie of in een ander land waar dezelfde regelgeving van kracht is, dan kunnen uw werkperiode en de door u betaalde bijdragen in aanmerking worden genomen bij de berekening van de uitkering waarop u recht hebt in België.

De Europese regelgeving bepaalt dat:

- u in België dezelfde rechten geniet en dezelfde verplichtingen hebt op het vlak van sociale zekerheid als een Belgische werknemer;
- uw werkzame periodes en de sociale bijdragen die u in een ander land hebt betaald in aanmerking worden genomen voor uw rechten op sociale zekerheid in België;
- u onder bepaalde voorwaarden een uitkering kunt ontvangen uit uw land van herkomst wanneer u in België woont;
- uw werkzame periodes en de sociale bijdragen die u in een ander land hebt betaald in aanmerking worden genomen bij de berekening van het bedrag van de sociale toelagen waarop u in België recht hebt, bijvoorbeeld het ouderdomspensioen.

Welke uitkeringen vallen onder deze bepalingen?

De voorschriften voorzien in uitvoeringsbepalingen voor de toekenning van socialezekerheidsuitkeringen en -diensten, met name:

- kinderbijslag;
- gezondheidszorg;
- ziekte-uitkeringen (inclusief moederschaps- en vaderschapsuitkeringen);
- arbeidsongeschiktheidsuitkeringen;
- uitkeringen bij arbeidsongevallen;
- uitkeringen bij beroepsziekten;
- werkloosheidsuitkeringen;
- ouderdomspensioenen;
- nabestaandenuitkeringen.

Wat moet u doen?

Als u hebt gewerkt in een ander land van de Europese Economische Ruimte of in Zwitserland en u komt (terug) naar België, dient u te beschikken over:

- Een bewijs van uw bijdrage aan de ziektekostenverzekering: formulieren E104 en U1. U kunt deze formulieren aanvragen bij het organisme voor sociale zekerheid in het land waaruit u vertrekt. Ga samen met hen na of u beschikt over alle nodige documenten.

Ontvangt u een werkloosheidsuitkering in een ander EER-land of in Zwitserland, dan kunt u deze uitkering exporteren naar België om daar werk te zoeken. Daarvoor vult u het formulier U2 in.

Wanneer u contact opneemt met uw ziekenfonds in België om uitkeringen aan te vragen, moet u de volgende informatie verstrekken:

- het land waar u hebt gewerkt;
- naam en adres van uw werkgever ter plaatse;
- de periode waarin u in dat land hebt gewerkt;
- uw socialezekerheidsnummer.

Nuttige termen

- **Formulier E104:** op dit attest staat vermeld tijdens welke perioden u in een bepaald land verbleef, werkte of verzekerd was. Dit document geeft een overzicht van de perioden waarin u in een bepaalde lidstaat verzekerd was. Gaat u aan het werk in een ander land, dan kan het zijn dat u niet aan de wettelijke vereisten van dat land voldoet om recht te hebben op sociale uitkeringen. Om aanspraak te kunnen maken op uitkeringen voor ziekte, moederschap en overlijden moet u dit formulier indienen bij de instelling voor sociale zekerheid van uw nieuwe land.
- **Formulier U1:** op dit formulier staan de perioden vermeld waarin u als werknemer heeft gewerkt. Bij het toekennen van een werkloosheidsuitkering wordt rekening gehouden met de gewerkte perioden. U hebt het nodig als u werkloos bent en (na gewerkt te hebben in een EU-lidstaat) een uitkering wilt aanvragen in een andere lidstaat.
- **Formulier U2:** dit formulier is noodzakelijk om uw rechten op een werkloosheidsuitkering te behouden. Het is bestemd voor werklozen die hun verblijfplaats willen vestigen in een andere lidstaat, om daar werk te zoeken.
- **EER:** Europese Economische Ruimte. De 28 lidstaten van de EU met uitzondering van Kroatië, plus Noorwegen, IJsland en Liechtenstein.

Ken uw rechten

De onderstaande links geven u meer informatie over uw rechten. Deze websites zijn niet afhankelijk van de Europese Commissie en vertegenwoordigen dus niet de mening van deze instelling:

Portaalsite van de sociale zekerheid:

- <https://www.socialsecurity.be>;
- [over uw rechten op sociale zekerheid](#);

Publicatie van de Commissie en websites:

- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=nl>.

Contact

Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA)

- Hier vindt u een kantoor in uw buurt: <http://www.rva.be/nl/>
- Adres (centrale administratie): Keizerlaan 7 - 1000 Brussel
- Tel. (algemeen telefoonnummer): +32 2 515 41 11
- Website: <http://www.rva.be/nl>

Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV)

- Adres: Tervurenlaan 211 - 1150 Brussel
- Tel.: +32 2 739 71 11
- E-mail: communication@riziv.fgov.be
- Website: <http://www.riziv.fgov.be/homenl.htm>

Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (HZIV)

- Op de [website van de HZIV](#) kunt u zoeken naar een regionaal kantoor in uw buurt.

Contact opnemen met de ziekenfondsen:

- [Landsbond der Christelijke Mutualiteiten](#)
- [Landsbond van de Neutrale Ziekenfondsen](#)
- [Nationaal Verbond van Socialistische Mutualiteiten](#)
- [Landsbond van Liberale Mutualiteiten](#)
- [Landsbond van de Onafhankelijke Ziekenfondsen](#)
- [Kas der Geneeskundige Verzorging van HR Rail](#)

Als u problemen hebt met uw rechten als Europees burger: [de ondersteuningsdiensten van de EU](#) .

Ingezetenschap

Hoofdverblijfplaats

Dit hoofdstuk bevat informatie over de eisen met betrekking tot uw hoofdverblijfplaats. U moet aan deze eisen voldoen om aanspraak te kunnen maken op sociale uitkeringen in België.

Wat is een hoofdverblijfplaats?

Uw hoofdverblijfplaats is de plaats waar u gewoonlijk verblijft, alleen of met uw gezin.

Bepaling van de hoofdverblijfplaats

Voor het bepalen van de hoofdverblijfplaats wordt uitgegaan van de feitelijke situatie. Het is dus de plaats waar u werkelijk gedurende het grootste deel van het jaar verblijft. Deze vaststelling gebeurt op basis van verschillende elementen, zoals:

- a) de plaats waar u verblijft na uw beroepswerkzaamheden;
- b) de plaats waar uw kinderen naar school gaan;
- c) energieverbruik en telefoonkosten;
- d) de gewone verblijfplaats van uw partner of andere gezinsleden.

Het volstaat niet om te verklaren dat u uw woonplaats op een bepaalde plaats wilt vestigen; u moet er ook daadwerkelijk verblijven.

Vaststelling van de hoofdverblijfplaats

Om de hoofdverblijfplaats vast te stellen, vindt er een onderzoek plaats. Het gemeentebestuur bepaalt hoe dit onderzoek plaatsvindt. Meestal komt het erop neer dat de wijkagent ter plaatse komt kijken of u inderdaad op het aangegeven adres woont.

Gevolgen van de vaststelling

Als u uw hoofdverblijfplaats hebt in een bepaalde gemeente, en na onderzoek blijkt dat u daar inderdaad verblijft, dan wordt u ingeschreven in het bevolkingsregister van die gemeente.

Als vuistregel geldt dat u uw hoofdverblijfplaats in België moet hebben om in dat land sociale uitkeringen te kunnen ontvangen.

Ken uw rechten

De onderstaande links geven u meer informatie over uw rechten. Deze websites zijn niet afhankelijk van de Europese Commissie en vertegenwoordigen dus niet de mening van deze instelling:

- [De website van de Algemene Directie Instellingen en Bevolking van de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken](#);
- [Het portaal met informatie en diensten van de overheid](#).

Publicatie van de Commissie en websites:

- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=nl>.

Hoe neemt u contact op met de EU?

Kom langs

Er zijn honderden Europe Direct-informatiecentra overal in de Europese Unie. U vindt het adres van het dichtstbijzijnde informatiecentrum op: europa.eu/european-union/contact_nl

Bel of mail

Europe Direct is een dienst die uw vragen over de Europese Unie beantwoordt. U kunt met deze dienst contact opnemen door:

- te bellen naar het gratis nummer: 00 800 6 7 8 9 10 11
(bepaalde telecomaandieners kunnen wel kosten in rekening brengen),
- te bellen naar het gewone nummer: +32 22999696, of
- een e mail te sturen via: europa.eu/european-union/contact_nl

Waar vindt u informatie over de EU?

Online

Informatie over de Europese Unie in alle officiële talen van de EU is beschikbaar op de Europawebsite op: europa.eu/european-union/index_nl

EU-publicaties

U kunt publicaties van de EU downloaden of bestellen op:

publications.europa.eu/nl/publications. (sommige zijn gratis, andere niet). Als u meerdere exemplaren van gratis publicaties wenst, neem dan contact op met Europe Direct of uw plaatselijke informatiecentrum (zie europa.eu/european-union/contact_nl).

EU-wetgeving en aanverwante documenten

Toegang tot juridische informatie van de EU, waaronder alle EU-wetgeving sinds 1952 in alle officiële talen, krijgt u op EUR Lex op: eur-lex.europa.eu

Open data van de EU

Het opendataportaal van de EU (data.europa.eu/euodp/nl) biedt toegang tot datasets uit de EU. Deze gegevens kunnen gratis worden gedownload en hergebruikt, zowel voor commerciële als voor niet-commerciële doeleinden.

